

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství

Jaroslav LAUDÁT

**Příčiny majetkové kriminality dětí a mládeže a možnosti její
prevence z výchovného a pedagogického hlediska**

**The causes of property criminality of children and teenagers and
possibilities of its prevention in the view of education and
pedagogy**

Bakalářská práce

Studijní program: **vychovatelství**

Studijní obor: **vychovatelství**

Vedoucí práce: **PhDr. Jana Kohnová, Ph.D.**

Rok 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Příčiny majetkové kriminality dětí a mládeže a možnosti její prevence z výchovného a pedagogického hlediska“ vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Datum: 25.4.2013

.....

podpis

Poděkování

Rád bych touto cestou vyjádřil poděkování paní PhDr. Janě Kohnové, Ph.D. za její cenné rady, trpělivost a metodickou pomoc při vedení mé bakalářské práce.

Rovněž bych chtěl poděkovat členům mé rodiny za podporu, pomoc a trpělivost.

.....

podpis

NÁZEV:

Příčiny majetkové kriminality dětí a mládeže a možnosti její prevence z výchovného a pedagogického hlediska

AUTOR:

Jaroslav Laudát

KATEDRA:

Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství

VEDOUcí PRÁCE:

PhDr. Jana Kohnová, Ph.D.

ABSTRAKT:

Tato práce je zaměřena na majetkovou trestnou činnost páchanou nezletilými a mladistvými pachateli. Snaží se zjistit důvody páchaní této trestné činnosti a vliv výchozího sociálního postavení těchto nezletilých a mladistvých pachatelů. Cílem práce je jednak zjistit, zda je pravdou obecně přijímaná představa, že pachateli majetkové kriminality z řad dětí a mládeže jsou převážně jedinci pocházející z vyloučených a sociálně slabších vrstev společnosti a jednak se zamyslet nad možnostmi prevence těchto činů z výchovného a pedagogického hlediska. Protože prevence je jistě jednou z nejdůležitějších věcí v boji s dětskou kriminalitou. V práci jsou také zmíněna statistická čísla Ministerstva vnitra České republiky, která dokumentují vývoj kriminality dětí a mladistvých v pěti letech.

KLÍČOVÁ SLOVA:

děti, mládež, trestný čin, delikvence, legislativa, policie, prevence trestného činu

TITLE:

The causes of property criminality of children and teenagers and possibilities of its prevention in the view of education and pedagogy

AUTHOR:

Jaroslav Laudát

DEPARTMENT:

Institute for Professional Development, Faculty of Education

SUPERVISOR:

PhDr. Jana Kohnová, Ph.D.

ABSTRACT:

This thesis is focused on property crimes committed by minors and juvenile offenders. We try to find out the reasons for committing the crime and the influence of the initial social status of minors and young offenders. The aim is also to determine whether it is true generally accepted that the offenders of property crime among children and teenagers are mostly individuals coming from excluded and disadvantaged sections of society. And also to think about the possibilities of prevention of these acts of educational and pedagogical point of view. Because prevention is certainly one of the most important things in the fight against child crime. The thesis also shows the figures of the Ministry of Interior of the Czech Republic, which document the development of child and adolescent crime within last five years.

KEYWORDS:

children, teenagers, crime, delinquency, legislation, police, prevention of crime

Obsah:

Úvod

1. Obecná charakteristika kriminality mládeže, je jí příčiny a prevence

- 1.1. Základní pojmy – definice, vysvětlení: kriminalita, prevence, trestný čin, delikvence,...
- 1.2. Dělení kriminality mládeže, druhy deliktů, možnosti trestů
- 1.3. Rozbor možných příčin
- 1.4. Prevence z výchovného hlediska
- 1.5. Prevence z pedagogického hlediska

2. Situace v České republice

- 2.1. Statistika deliktů v ČR v posledních pěti letech
- 2.2. Programy prevence, projekty
- 2.3. Porovnání s vybranými státy EU

3. Konkrétní příklad majetkové kriminality mládeže z praxe kriminalistů

- 3.1. Analýza příčin
- 3.2. Návrhy prevence
  - 3.2.1. Výchovné hledisko
  - 3.2.2. Pedagogické hledisko

Závěr

Seznam literatury

Příloha

ÚVOD

Téma této bakalářské práce bylo zvoleno, protože autor má určitou praxi v oblasti kriminality a kriminalistiky, i když bohužel ne přímo v oblasti kriminality mládeže.

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou majetkové kriminality dětí a mládeže v České republice a možnostmi její prevence z výchovného a pedagogického hlediska. Cílem práce je obecné pojednání o kriminalitě dětí a mladistvých a pátrání po jejich příčinách, především prověření hypotézy a obecně přijímaných názorů, že trestné činnosti se dopouští nejčastěji děti a mládež ze slabších či sociálně vyloučených vrstev společnosti a že majetková trestná činnost mládeže je možným důsledkem vysoké potřeby finančních prostředků při zneužívání omamných látek. Musíme si také položit otázku, zda tresty a opatření ukládaná těmto pachatelům jsou účinná, dostačující k jejich nápravě a zda mají odstrašující příklad pro ostatní děti a mládež. Dalším cílem bylo také zjištění, jaké jsou v České republice možnosti pro práci s rizikovou mládeží. Nejvíce prostoru je zde věnováno nedávné minulosti a především současnosti. Cílem práce je zjištění, zda tato hypotéza platí, či zda je skutečnost částečně nebo zcela odlišná. Problematiku jsem si zvolil, protože je mi blízká vzhledem k mé profesi, i když nepracuji přímo na úseku kriminality dětí a mládeže. Tato práce v žádném případě nemůže řešit problém kriminality dětí a mládeže, pouze porovnává dostupné informace, poukazuje na důležitost prevence a nutnost spravedlivého potrestání.

Při vyslovení slova „dítě“ si většina z nás vybaví něco krásného, roztomilého a bezbranného. Děti jsou naší radostí a budoucností. Je však třeba si uvědomit, že i ony se dopouštějí skutků, za které je nemůžeme pochválit. Naštěstí se ve většině případů jedná pouze o takzvanou „klukovinu“ či kázeňský přestupek, ale bohužel se vyskytují i případy vyloženě kriminálního charakteru. V dalších kapitolách se budeme věnovat rozboru možných příčin, proč se tak děje. Ale již teď můžeme předeslat, že autor jako hlavní příčinu vidí v selhání lidského faktoru, především rodičů. Ať se již jedná o jejich nezájem o dítě vůbec či jejich přesvědčení, že postačí dát svému dítěti najíst, hmotně ho zajistit a jinak ho nechat trávit volný čas hraním počítačových her nebo v anonymní partě. Dítě se při nezájmu rodičů může silně upnout na partu a pro upevnění svého

postavení je pak schopno udělat téměř cokoliv. V partě často začínají kriminální zkušenosti dítěte. V neposlední řadě musíme také uvést, že dochází i k jevu, který je možné označit s klidným svědomím jako nejzrůdnější a to, že sami rodiče posílají své potomky krást s vědomím, že dítě nemůže být trestně stíháno. Tito rodiče evidentně sami nemají žádné společenské normy a mravní základy! Jsou tedy absolutně neschopní jakékoli výchovy a nelze se divit, že jejich děti v dospělosti končí jako recidivisté a pachatelé těch nejhorších trestných činů.

V první kapitole jsou vysvětleny základní pojmy celé problematiky, podrobnější dělení kriminality dětí a mládeže, různé druhy deliktů a možnosti trestů. V další podkapitole jsou popsány možné příčiny trestné činnosti dětí a mládeže. Následující dvě části se zabývají prevencí, a to nejprve z výchovného hlediska a posléze i z hlediska pedagogického.

Ve druhé kapitole je popsána situace v České republice z hlediska majetkové kriminality dětí a mládeže, a to v posledních pěti letech. Dále jsou popsány programy prevence a projekty, jež probíhají v české republice. V poslední části této kapitoly jsou uvedeny příklady několika zemí Evropské Unie. Konkrétně je porovnáváno, jak daný stát řeší prevenci kriminality a jaké orgány se prevencí nejvíce zabývají. Porovnáním autor zjišťuje, kterému státu se nejvíce podobá organizační struktura prevence kriminality v České republice.

Třetí kapitola se věnuje několika konkrétním příkladům dětské majetkové kriminality z policejní praxe. Nejdříve jsou popsány životní příběhy dnes již dospělých lidí, poté se autor pokusí zanalyzovat možné příčiny, proč k majetkové trestné činnosti jednotliví představitelé dospěli už v dětství nebo v dospívání. Nakonec autor navrhne, jak by měla vypadat prevence v takové situaci, a to z výchovného i pedagogického hlediska.

1. Obecná charakteristika kriminality mládeže, její příčiny a prevence

1.1. Základní pojmy – definice, vysvětlení: kriminalita, prevence, probace, trestný čin, delikvence,...

Kriminalita - (zločinnost) je úhrn sociálně škodlivých jevů, které jsou stanoveny v trestních kodexech. V současné právní úpravě jsou to trestné činy (Zoubková, 2002, s. 11). Dnes se trestné činy dělí na přečiny (s trestní sazbou do 5 let) a zločiny (s trestní sazbou nad 5 let).

Prekriminalita - jsou činy jinak trestné, kterých se dopouštějí děti před dosažením trestní odpovědnosti a které, pokud by ji spáchaly osoby starší, by byly považovány za trestné činy.

Provinění - jsou přečiny a zločiny, kterých se dopouštějí mladiství.

Mládež - dle zákona číslo 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) se mládeží rozumí děti a mladiství.

Nezletilým - se rozumí ten, kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovršil patnáctý rok věku. V práci je použit pro tuto definici i výraz dítě (podobně jako v praxi).

Mladistvým - se rozumí ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku.

Dle výkladu trestního zákoníku se dítětem dle § 126 rozumí osoba mladší osmnácti let. Dále se v § 25 uvádí, že „Kdo v době spáchání činu nedovršil patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný“ (Zákon č. 40/2009 – Trestní zákoník, § 25).

Trestný čin - je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti (Zákon č. 40/2009 – Trestní zákoník, § 13).

Pachatel – pachatelem trestného činu je ten, kdo „svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná. Pachatelem je i ten, kdo k provedení činu užil jiné osoby, která není trestně odpovědná pro nedostatek věku“... atd. (Zákon č. 40/2009 – Trestní zákoník, § 22).

Hranice trestní odpovědnosti - je v České republice stanovena na 15 let. V Trestním zákoníku se v § 25 uvádí, že kdo v době spáchání činu nedovršil patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný. Tato hranice je určena s ohledem na počátek odpovědnosti v pracovněprávní oblasti a na systém základního vzdělávání mládeže. Přitom však také platí, že mladistvý, který v době spáchání činu nedosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat jeho nebezpečnost pro společnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný. Toto však musí být předmětem znaleckého zkoumání.

Hranice trestní odpovědnosti se však ve světě poměrně liší, pro zajímavost uvádíme tabulku srovnání trestní odpovědnosti v několika státech světa, v níž jsou obsažené oba extrémy:

ZEMĚ	VĚK
Švýcarsko, Singapur	7 let
Skotsko	8 let
Malta	9 let
Anglie, Severní Irsko, Nový Zéland, Malajsie	10 let
Turecko	11 let
Kanada, Izrael, Kypr, Holandsko, Řecko	12 let
Francie	13 let
Albánie, Bosna, Bulharsko, Chorvatsko, Itálie, Japonsko, Německo, Mad'arsko, Rakousko, Rumunsko, Slovinsko	14 let
Česká republika, Finsko, Norsko, Švédsko, Slovensko	15 let
Španělsko, Portugalsko	16 let
Polsko	17 let
Belgie	18 let

Jak je z tabulky patrné, ve světě je přístupováno k trestní odpovědnosti dětí a mladistvých dosti rozdílně. Zatímco někde začíná trestní odpovědnost v podstatě již se začátkem školní docházky, např. Švýcarsko, jinde jdou do opačného extrému a trestní odpovědnost spojují až s počátkem zletilosti. Takto je to nastaveno například v Belgii.

Delikvence – jedná se o všechny typy jednání, jež porušují sociální normy chráněné právními předpisy včetně přestupků. Ve stejném smyslu používáme výraz delikventní chování (Matoušek, Kroftová 1998, s. 309).

Prevence – patří sem opatření, jímž se předchází sociálnímu selhání, a tím pádem i kriminálnímu chování u lidí. Jedná se za prvé o jedince, u kterých k sociálnímu selhání ještě nedošlo. Takovou prevenci nazýváme primární. Za druhé u lidí s vyšším rizikem sociálního selhání nazýváme prevenci sekundární. A konečně za třetí u lidí, u kterých k sociálnímu selhání již došlo, se používá terciální prevence (Matoušek, Kroftová 1998, s. 312).

OSPOD – zkratka označuje Orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Z podstaty povolání autora dochází samozřejmě k občasným pracovním kontaktům s pracovníky OSPOD. Proto autor využil osobní známosti s těmito lidmi, ke konzultaci. Orgán sociálně právní ochrany dětí je důležitým článkem státní správy příslušného pověřeného městského úřadu, který při své činnosti spolupracuje s dětmi a mladistvými, jejich rodiči, policií, školami, lékaři i dalšími subjekty. Hlavní činnost OSPODu vychází ze zákona č. 359/99 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, a spočívá ve výkonu sociálně právní ochrany. Sociálně právní ochrana znamená ochranu zájmů a práv dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu. S tímto je spojená snaha o obnovu narušených funkcí rodiny, ochrana jmění dítěte a zajištění náhradního rodinného prostředí pro dítě, které nemůže být vychováváno ve vlastní rodině.

Sociálně právní ochrana se zaměřuje:

- na děti, jejichž rodiče zemřeli, jejichž rodiče neplní povinnosti, které vyplývají z rodičovské zodpovědnosti, nebo neplní a zneužívají práva z rodičovské zodpovědnosti vyplývající,
- na děti, na kterých byl spáchán trestný čin nebo existuje takové podezření,

- na děti, které jsou ohroženy násilím mezi rodiči,
- na děti, které byly svěřeny do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče,
- na děti, které vedou zahálčivý nebo nemravný způsob života, který spočívá v neplnění nebo zanedbávání školní docházky, požíváním alkoholu nebo jiných návykových látek, v páchání přestupků nebo trestné činnosti,
- na děti, které se dopouštějí útěků z doma.

Sociálně právní ochranu vykonávají sociální pracovníci a kurátoři pro děti a mládež. Náplň práce kurátora kromě výše uvedeného zákona č.359/99 Sb., o sociálně právní ochraně, vychází také ze zákona č. 218/03 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Svou činností se kurátor pro děti a mládež snaží aktivně podílet na prevenci sociálně patologických jevů.

Klienti, kteří se dopustili trestné činnosti nebo přestupku, kurátor pro děti a mládež provází celým trestním nebo přestupkovým řízením. Kurátor se účastní výslechů nezletilých a mladistvých, vypracovává zprávy o rodinných poměrech. Kurátor se také účastní soudních jednání, kde je účastníkem řízení a vystupuje v souladu se zákonem (klade obžalovanému otázky, podává návrhy na doplnění dokazování, pronáší závěrečnou řeč, podává návrhy na uložení opatření). I po vynesení rozsudku, spolupracuje kurátor s klientem a jeho rodinou, kdy sleduje jeho další vývoj, a na žádost o tomto podává soudu nebo státnímu zastupitelství zprávy.

Pracovníci OSPOD jsou orgánům činným v trestním řízení k dispozici 24 hodin denně. OSPOD i mimo pracovní dobu vykonává pracovní pohotovost. Při vyšetřování nezletilého je přítomnost kurátora nezbytná u všech úkonů, v případě mladistvého záleží na závažnosti trestné činnosti a zvážení policisty, který může přizvat k výslechu zákonného zástupce mladistvého. V tomto případě je policie povinna kurátora o provedeném úkonu informovat. Někdy je přítomnost kurátora výhodnější, protože mladistvý pachatel nechce o svém skutku hovořit například před rodiči.

OSPOD se podílí také na prevenci sociálně patologických jevů. Kurátor pro děti a mládež spolupracuje s koordinátorem prevence při městských úřadech, s výchovnými

poradci na školách. Společně s nimi pořádá pro žáky přednášky o právním vědomí a rizicích a důsledcích patologického chování. Seznamuje školy, jejich žáky a jejich rodiče se zařízeními, která se zabývají prací s nezletilými a mladistvými v rámci prevence i aktivitami volného času.

Dle údajů, které pracovníci OSPOD poskytli autorovi v průběhu konzultace, v současné době klesá u dětí a mladistvých majetková trestná činnost a naopak stoupá násilná. Čili i u mladistvých pachatelů stoupá brutalita činů. Dalo by se říci, že je pro ně jednodušší například přepadnout a oloupit seniora než se pracně vloupávat do vozidla nebo objektu. Pracovníci OSPOD se domnívají, že je to často způsobeno vlivem médií a PC her, kde je v dnešní době násilí a brutalita naprosto běžná.

OSPOD též významně spolupracuje s Probační a mediační službou, kde je také oddělení mládeže. V případě, že policie zahájí trestní stíhání proti mladistvému, je povinna o této skutečnosti informovat i probační a mediační službu, které zašle sdělení o zahájení trestního stíhání mladistvého. Probační a mediační služba následně vyzve mladistvého a jeho rodinu ke spolupráci, o jejímž průběhu informuje soud. Tato spolupráce však není vynutitelná.

Probace - probační program je bezplatná služba, která je poskytována klientům, kteří se dopustili nezákonného jednání. Probační program může být ze strany klientů dobrovolný či nařízený příslušným soudem. Historie probace začala v anglosaském právu, v kontinentálním právu byla rozvíjena zejména v Holandsku. Sociální práce s pachateli trestných činů spočívala v bývalém Československu na posilování sociálně – výchovných prvků díky aktivitám mnohých odborníků v této oblasti. Zaměřovali se na odstranění příčin porušování právních norem. Zejména od konce 60. let tu neustále byly snahy o systémovou práci s pachateli trestných činů. Jednalo se zejména o systém sociálních kurátorů pro osoby v obtížné sociální situaci resp. propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody v rámci tzv. postpenitenciární péče (Doubrovová, Ouředníčková, Štern, Urban 2001, s. 1 A2). Později se vytvořil i systém kurátorů mládeže, kteří se zaměřovali na pomoc a dohled nad problémovou mládeží v souvislosti s trestnou činností. Po roce 1989 zesílily aktivity směřující k reformě trestního práva, k rozšíření škály trestů a opatření nespojených s trestem odnětí svobody a k posílení prvků

psychosociálního zacházení s pachateli trestných činů. Do popředí zájmu se dostala rovněž otázka postavení poškozených v trestním procesu a možnosti jejich účinnější morální i materiální satisfakce. V této souvislosti byla v průběhu 90. let prostřednictvím dílčích novel trestního zákona a řádu přijata řada alternativních sankcí a odklonů od klasického trestního řízení. Na základě vládního usnesení v rámci programu *Prevence kriminality*, „*Současný stav a východiska do roku 2000*“, č. 341/1994 byla s účinností od 1. 1. 1996 vytvořena při okresních i krajských soudech systemizovaná místa probačních úředníků. Završením uvedeného vývoje bylo schválení zákona o Probační a mediační službě v roce 2000 /zákon č. 257/2000 Sb./ a zahájení její činnosti k 1. 1. 2001.

Cílem programu je pomoci klientům pochopit podstatu a důsledky vlastní trestné činnosti, prevence jejího pokračování, ale také rozvoj jejich pozitivních vzorců chování a sociálních dovedností. Základní myšlenkou programu je resocializace mladistvých pachatelů, rozvíjení nekriminálních vzorců chování a posílení odpovědnosti za sebe a své chování.

Náplní programu je tvorba režimu, především formou dodržování struktury při setkávání a výjezdech, kontrola běžných každodenních činností a povinností, trénink sociálních a komunikačních dovedností, sebepoznání, posílení sociálních dovedností, pracovních návyků a schopností reagovat v zátěžových situacích.

Podle potřeb klienta může také organizace poskytnout základní poradenský servis, doprovod a podporu při jednání s institucemi.

1.2. Dělení kriminality mládeže, druhy deliktů, možnosti trestů

Kriminalita se dělí na kriminalitu násilnou, mravnostní, majetkovou a hospodářskou. Tématem této práce je kriminalita majetková, proto se dále budeme zabývat převážně touto problematikou.

Mladiství a děti páchají nejvíce právě kriminalitu majetkovou, ale v současné době se situace začíná měnit a zvyšuje se počet násilných skutků. Majetková kriminalita teď u nich představuje téměř 80 % veškeré registrované trestné činnosti. Motivem majetkové

trestné činnosti je obecně převážně zisk. Kromě krádeží, krádeží vloupáním, krádeží motorových vozidel a podvodů (podvody patří částečně do kriminality hospodářské), které jsou páčány právě pro zisk, sem můžeme zařadit také poškozování majetku sprejery a mladými vandaly. Tato majetková trestná činnost je, na rozdíl od krádeží, páčána převážně ve dvojicích či skupinách a má na celkové majetkové kriminalitě sice menší podíl, ale způsobuje mnohdy vysoké majetkové škody.

Asi desetkrát méně než majetkové kriminality se dopouštějí děti a mladiství násilné kriminality a padesátkrát méně mravnostní kriminality. Z násilné kriminality převládá ublížení na zdraví a loupeže, z mravnostní kriminality pak je to pohlavní zneužívání.

Zvláštní skupinou je kriminalita extremistických skupin, ke kterým se mládež ve své naivitě a důvěřivosti lehčeji přichyluje, a se kterými potom veřejně demonstruje rasistické názory.

Možnosti potrestání nezletilých a mladistvých delikventů jsou různé.

U nezletilých, to znamená do 15 let věku, vzhledem k tomu, že nejsou trestně odpovědní, policie věc odloží, ale státní zastupitelství může podat k opatrovnickému soudu návrh na uložení opatření nezletilému. Soud může úplně upustit od potrestání, pokud se mu jeví jako dostatečně výchovné samotné projednání věci před soudem nebo může nezletilému uložit napomenutí s výstrahou, povinnost zúčastnit se výchovně terapeutického programu, dohled probačního úředníka či v nejzávažnějších případech ochrannou výchovu, když kromě opakovaného selhávání nezletilého není jeho rodinné prostředí natolik podnětné, aby těmto selháváním předcházelo. Pochopitelně se žádné z uložených opatření nezletilému neuvádí v rejstříku trestů.

U mladistvých, tedy do 18 let věku, je postupováno v souladu se *Zákonem o soudnictví ve věcech mládeže*. Mladistvému může být uloženo výchovné, ochranné nebo trestní opatření. Účelem uložení opatření je vždy hlavně výchovné působení na mladistvého. V rejstříku trestů je uložené trestní opatření mladistvému uvedeno, ale výmaz je možné provést po polovině doby určené pro výmaz u dospělých. Zrovna tak trestní sazby ukládané v trestním opatření mladistvému jsou u konkrétních skutků v poloviční výši oproti sazbám uvedených v trestním zákoníku.

1.3. Rozbor možných příčin

Obecně lze říci, že za jednu z nejvýznamnějších příčin kriminality dětí a mládeže je nutno považovat nedostatky v rodinné výchově. Dalším důležitým faktorem je okolí, které na daného jedince působí. Okolí má rozhodující roli při formování osobnosti. Sem můžeme zahrnout právě rodinu, přátele, známé, kamarády, spolužáky a v neposlední řadě takzvanou partu. Pokud je působení těchto faktorů více negativní než pozitivní, dochází postupně v chování jedince ke stále vážnějším prohřeškům. Zprvu to mohou být jen takzvané klukoviny, ale když se nedostaví žádná odezva ve formě trestu, může závadové chování přejít do roviny kriminálních činů. Zde můžeme také zmínit problematiku trávení volného času. Jistě je rozdílné, zda vznikne parta mladých lidí například při sportovních trénincích či při bezcílném bloumání po sídlišti. V prvním případě se aktivity party s největší pravděpodobností točí kolem společně vykonávaného zájmu a tomuto se podřizuje i většina času tráveného s partou. Ve druhém případě, kdy není jasně dána náplň činnosti party a její členové se nudí, může dojít k nápadu vyplnit si volný čas nějakou „adrenalinovou“ zábavou, např. ve formě posprejování čisté plochy či dokonce vloupání do uzamčených prostor nebo vozidel. O roli školy v problematice volnočasových aktivit a tím i prevenci kriminálního chování dětí a mládeže se podrobněji zmíníme později v kapitolách pojednávajících o prevenci z výchovného a pedagogického hlediska. Jistý vliv na kriminalitu dospívajících má také sledování filmů, televize a hraní počítačových her. I toto, ale můžeme označit do určité míry za chybu rodičů, protože nechají své děti sledovat a hrát cokoli bez následného náležitého vysvětlení. Děti pak žijí v přesvědčení, že to, co viděly na plátně, obrazovce či monitoru počítače, je normální běžná realita a takto že vypadají společenská pravidla.

V případě majetkové kriminality se děti, dle profesních zkušeností autora, nejčastěji dopouštějí krádeží, což poměrně často souvisí s jejich touhou vyrovnat se vrstevníkům ze sociálně silnějších rodin. Vlastnit drahé značkové oblečení a věci souvisí s jejich touhou po zvýšení své prestiže, v čemž se jim, dle názoru autora, v současné době od společnosti dostává zářného příkladu. Část trestné činnosti dětí je také, jak již bylo uvedeno v úvodu, organizována dospělými osobami, které využívají toho, že děti do 15 let nemohou být trestně stíhány.

Mladiství se dopouštějí nejčastěji krádeží motorových vozidel a věcí z aut. Lze se domnívat, že páčání trestné činnosti mladistvými může být do určité míry způsobeno tím, že část mladé populace propadá patologickému hráčství – „gamblerství“ a zneužívání omamných a psychotropních látek – lidově „drog“. Přičemž obě tyto škodlivé činnosti postupem času vyžadují stále vyšší částky peněz. Mladiství toto nejprve financují z vlastního kapesného, prodejem svého majetku např. elektroniky, oblečení, knih, ale od určitého bodu již není z čeho brát a potřeba peněz je taková, že se uchýlí k páčání kriminální činnosti.

1.4. Prevence z výchovného hlediska

Podle závažnosti činu mladistvého hodnotíme jeho chování jako asociální, disociální a antisociální. My se v této práci budeme zabývat pouze problémovým chováním antisociálním, neboť sem majetkově trestnou činnost (krádeže, vandalství, loupeže) řadíme.

Mezi hlavní objekty prevence řadíme především děti, které vykazují nějaké problémové chování, které pocházejí z neúplných rodin, žijících v rodinách pod hranicí životního minima, děti bydlící v problémových čtvrtích, děti hyperaktivní, ale i děti týrané.

Sociální prevenci dělíme takto:

- 1) prevence primární – zde pracujeme s dětmi, které žádnou trestnou činnost nespáchaly
- 2) prevence sekundární – práce s jedinci, kteří se ocitli na hraně a kteří vykazují známky asociálního chování – např. alkoholismus, záškoláctví, útky, gamblerství apod.
- 3) prevence terciální – práce s dětmi, které už spáchaly nějaký trestný čin (Matoušek, Kroftová 1998, s. 259).

Z hlediska společenského je nejdůležitější prevence primární. Pracovat s těmito jedinci

by měli především rodiče, učitelé, ale zabývat se jimi musí i celá společnost (tím rozumíme např. různé instituce, poradny, léčebny a výchovné ústavy, ale i sousedé, trenéři, lékaři a další).

Existuje řada programů prevence, které jsou zaměřeny na všechny cílové skupiny. Efektivní je navzájem cílové skupiny zapojit do programů, aby spolupracovaly.

Preventivní programy můžeme rozdělit do skupin:

- předškolní programy pro děti
- programy určené rodičům
- programy vázané na školu
- vrstevnické programy
- komunitní programy (Matoušek, Kroftová 1998, s. 263)

Každého jedince od narození ovlivňují jeho nejbližší, tedy rodina. Záleží na tom, jaká se vytvoří vazba mezi dítětem a rodiči. Rodič si od začátku získává důvěru dítěte tím, jak zajišťuje jeho bezpečí. Pokud se tyto vazby neupevní, dítě reaguje na rodiče odmítavě a chaoticky. Takové chování je typické pro děti týrané a zneužívané. Dítě ať už vědomě nebo nevědomě napodobuje chování rodičů. Táta a máma jsou pro něj vzor. Rodiče by si toto měli uvědomovat a chovat se a jednat podle toho. Důležitá je schopnost rodičů vnímat potřeby dítěte, ale i jeho potíže a jejich zdroje a rozlišovat, jestli se skutečně jedná o potíže dítěte nebo má problémy sám rodič. Neméně důležité je dítě přiměřeně odměňovat, ale i trestat.

Výchova rodiče i vychovatele by měla být pro každé dítě naprosto srozumitelná. To znamená jasně nastavená pravidla. Takový rodič podporuje ve svém dítěti jistotu, že každý problém se dá vyřešit. Pokud dítě udělá nějaký prohřešek, bude přirozeně následovat nějaký trest, který však musí odpovídat míře provinění.

Rodič, který se nedrží předem nastavených pravidel, působí na dítě nejistě. Taková výchova spočívá v nejasných pravidlech. Rodič uděluje odměnu či trest podle momentální nálady. Pokud má otec nebo matka dobrou náladu, sebevětší prohřešek je

promíjen nebo projde bez větších problémů. Když má rodič naopak špatnou náladu, sebemenší přestupek je přísně a nekompromisně potrestán. Dítě neví, jakou náladu rodič momentálně má a pak nastane problém. Dítě prožívá výraznou nejistotu a nejistota může napětí a agrese (Martínek 2009, s. 67).

Důsledkem této nejistoty dítěte může být agrese v chování, ale i další patologické jevy jako lež, záškoláctví, úmyslné podvody apod. Dítě se nakonec dostává do nekonečného začarovaného kruhu problémů. Samo si nedokáže pomoci a následují další potíže a tresty za přestupky a špatné chování. Rodiče pak hledají pomoc jinde, protože dítě nezvládají, nevědí si s ním rady. Neuvědomují si však, že hlavními spouštěči problematického chování jsou právě oni.

Velkým a poměrně novým problémem v současné uspěchané době je tzv. dvoukariérové manželství. Oba rodiče si budují kariéru v práci, chodí pozdě domů a na děti jim nezbývá moc času. Z práce přicházejí vyčerpaní, nervózní, jejich nálada je závislá na momentálním úspěchu v práci. Těmto rodičům nedochází, že by v jejich výchově byly nějaké chyby. Starají se přece o to, aby se jejich děti měly dobře, mohly si koupit kdejakou vymoženost z reklamy. Vše je v pořádku až do okamžiku, kdy zjistí, že se dítě zhoršilo v prospěchu, zatajuje známky a i na jeho chování ve škole jsou stížnosti. Rodiče reagují na takovou situaci zákazy a tresty a dítě se tak dostává do bludného kruhu, ze kterého si nedokáže samo pomoci.

Prevenzi lze dále dělit na sociální, situační a viktimní.

Sociální prevence se orientuje na společenské faktory. Na úrovni primární se sociální prevence zaměřuje na opatření, která směřují k podpoře hodnotového systému odmítajícího nezákonné jednání. Jedná se o výchovné, vzdělávací, osvětové a poradenské aktivity, které pozitivně ovlivňují mládež a optimalizují životní podmínky mládeže. Děti se učí, jak se vyvarovat „špatnému“ chování a odolat lákání negativních svodů. V sekundární rovině už se soustředí prevence na úzce cílená opatření zaměřená na konkrétní druhy rizikových skupin v rozlišení podle věku, míry a druhu ohrožení, místa a podobně. Důležitá je včasná identifikace potenciálních pachatelů s cílem dosáhnout intervence dříve než dojde ke spáchání trestného činu. Dále je třeba

identifikovat sociálně patologické jevy (např. drogová závislost, gamblerství, záškoláctví, vandalismus). Jedná se o opatření pro na děti, které se už ocitly na cestě směřující k nezákonnému jednání. V terciární úrovni se ukládají tresty, ochranná opatření a resocializační opatření. Ty se provádí v průběhu výkonu trestu odnětí svobody i po propuštění. Důraz se klade na motivaci jednotlivců k jejich rehabilitaci a nové integraci do společnosti. Tato opatření se zaměřují na to, aby se dospívající snadněji vrátili do svých domovů, ke svým rodinám a úspěšně se znovu zapojili do společenského dění – ve škole, v práci.

Situační prevence se orientuje na omezování kriminogenních situací a na zvýšení pravděpodobnosti odhalení pachatele. V rovině primární se zaměřujeme především na zvyšování informovanosti o možnosti obrany proti kriminalitě a o správném chování v případě výskytu trestného činu. Cílem je zlepšení bezpečnostní situace na území celého státu. V sekundární úrovni se orientujeme na zhoršení podmínek pro páčání kriminality a opatření organizační, tj. zvyšování profesionality policistů. Jde o zlepšení bezpečnostní situace v rizikových oblastech (např. větších městech, sídlištích, nádražích). Policisté se účastní speciálních seminářů a výcviků. V terciární oblasti je cílem zvýšení míry objasněnosti trestných činů a zhoršení podmínek pro páčání konkrétních druhů kriminality. Důležité je zlepšit bezpečnostní situaci v místech postižených vysokou kriminalitou. To znamená, že se policisté zaměřují a věnují častěji kontrolám v místech s vysokým výskytem trestných činů.

Prevence viktinnosti představuje orientaci na bezpečné jednání – „jak se nestát obětí“. V primární rovině se jedná o zvyšování informovanosti o možnosti ochrany proti nejčastěji se vyskytujícím druhům kriminality a o správném chování v případě ohrožení trestným činem. Tato prevence se zaměřuje na zvyšování pocitu větší odpovědnosti mládeže za vlastní jednání, a to především osvětou ve školách, v masmédiích. Na sekundární úrovni se prevence cíleně zaměřuje na ještě více informací o možnosti ochrany proti nejčastěji se vyskytujícím druhům kriminality. Terciární prevenci viktinnosti představuje psychologická, zdravotní a právní pomoc a poradenství a odškodňování obětí trestných činů. Patří sem i zajišťování právní ochrany osob, které trestnou činnost proti dětem oznámí nebo překazí (Zoubková 2002, s. 62).

1.5. Prevence z pedagogického hlediska

Přechodem do školy každé dítě ztrácí výlučné postavení, jaké do té doby mělo v rodině. Musí se přizpůsobit novému prostředí, novému životnímu rytmu. Musí vstávat v určitou dobu. Vyučování je přerušované krátkými přestávkami. Každé odpoledne či večer se musí dítě věnovat přípravě do školy na další den. Škola se k němu staví jako k jednomu z mnoha dětí, to znamená, že by se mělo přizpůsobit a být ukázněné jako ostatní děti.

Největší autoritou ve škole je učitel, který konkuruje autoritě rodičů a později také vrstevníků. Zprvu je nejvýznamnější osobou pro dítě právě učitel, ale postupně roste význam vztahu ke spolužákům a solidarita s nimi. Význam spolužáků jako zrcadla a zdroje pocitu vlastní hodnoty stále stoupá s blížícím se dospíváním. Děti si velmi brzy začínají ve třídě vytvářet svou vlastní subkulturu vyznačující se zvláštním jazykem, zvyklostmi a rituály, na níž jsou učitelé v lepším případě více a v horším případě méně napojeni. Ve třídě vznikají i menší skupiny, které jsou k bližšímu kontaktu motivovány společnými zájmy a společnými činnostmi. Pravidelné a přirozené je dělení třídy na skupiny dívek a hochů (Matoušek, Kroftová 1998, s. 77).

V některých případech mohou být tyto podskupiny zárodkem asociálních part, a to už u dětí na prvním stupni základní školy. Jejich vzniku napomáhá neangažovanost učitele, resp. jeho zřejmé preferování či zatracování některých dětí. Učitel má k tomu mnoho prostředků a jen některé jsou zřetelné i pro toho, kdo se přímo vyučování neúčastní, tj. známky, poznámky, hodnocení dítěte při kontaktu s rodiči, oznámení učiněná na místním úřadě odboru péče o dítě či policejním orgánům apod. Segregace málo nadaných, a tím pádem rizikovějších dětí může mít i mnohem nenápadnější podobu poznámek utroušených během vyučování, přehlížení iniciativ dítěte, „alergických“ reakcí na prohršky proti kázni nebo na neznalost učiva.

Učitelův nezájem či agresivita mohou být živnou půdou šikanování ve třídě. Vyšší riziko sociálního selhání mají děti, resp. skupiny dětí špatně ve škole prospívající, s vyšším potenciálem agresivity. Tyto děti už nejsou ovlivňovány učitelem a školou, ale jsou napojeny na potenciálně asociální vlivy (na herny, na zdroje alkoholu a drog, na

kriminální gangy atd.).

Pro vývoj dítěte tedy může být kritické zařazování neprospívajících do speciálních tříd. Tito žáci bývají často vylučováni z mimoškolních (např. sportovních) aktivit, a tím se ještě prohlubuje jejich poruchovost. Část takto handicapovaných žáků, kteří již nemají mnoho co ztratit, může snadno nastoupit delikventní dráhu. Delikvence je tak v jistém smyslu alternativní cestou dosahování úspěchů, kterých nejsou schopni dosáhnout ve škole. Učitel, který takový vývoj nechce dopustit, komunikuje s dítětem tak, aby posiloval vzájemný vztah a podporoval vstřícnou, kooperativní atmosféru ve třídě.

Na školu klade společnost řadu požadavků. Škola by měla děti nejen kvalifikovat pro budoucí práci, ale také je vychovávat k občanské angažovanosti, a to ve spolupráci s rodinou. Někdy není vůbec snadné skloubit zájmy společnosti, rodiny a školy. Pokud mají rodiče jiné hodnotové preference než škola, nechtějí se školou spolupracovat. Škola má přihlížet nejen k postojům rodiny, ale i k individuálním potřebám dítěte. Měla by být nejen chráněným prostředím, ale i otevřenou institucí, kam má vstupovat vnější svět dospělých.

Každá škola věnuje problematice prevence kriminality jiný počet hodin. Závisí to v podstatě na druhu školy a na složení jejích žáků. Nabízí se tu nepřehledné množství, jak na žáka působit. Na žáka působí v první řadě učitel, např. v hodinách občanské výchovy. Ten může v rámci svých hodin pozvat do školy policistu, který je s majetkově trestnou činností mládeže denně v kontaktu. Škola může také oslovit organizaci, která se zabývá problematikou kriminality. Programy těchto organizací bývají hrazeny z grantů. V rámci projektů mohou žáci navštívit věznici, výchovný ústav, mohou slyšet přednášku samotného vězně.

2. Situace v České republice

2.1. Statistika deliktů v ČR v posledních pěti letech

Vývoj kriminality mládeže za posledních 5 let v České republice můžeme vidět v následujících tabulkách a grafech. V první tabulce je zachycen vývoj počtu páchaných trestných činů dětí do 15 let a mladistvých. Trend v minulých letech je spíše klesající, i když v roce 2011 proti roku 2010 stagnuje. Obdobný trend můžeme sledovat i ve druhé tabulce a grafu, kde je znázorněn vývoj počtu dětí a mladistvých, kteří spáchali trestný čin.

Zajímavé je věkové rozložení kriminality. Od prvních statistických analýz je známo, že kriminalita je podle věku rozložena nestejnoměrně. Kriminalita je převážně záležitostí mladých lidí. V České republice mají na celkové kriminalitě podíl 40% pachatelé do 24 let. Pachatelé ve věku do 30 let představují 60% všech pachatelů (Zoubková 2002, s. 14).

Podle Policie ČR se na trestných činech podílí nejvíce dětí vyrůstajících v ústavní péči. Mládež se dopouští převážně majetkových provinění, zejména krádeží a krádeží vloupáním, loupeží a ublížení na zdraví a ostatní kriminality (např. dopravní nehody, sprejerství, nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek atd.) Dále se zvyšuje trestní činnost na internetu, zejména porušování autorských práv nelegálním stahováním a distribucí video a audio záznamů (Zpráva MVČR 2011).

Tabulka č. 1

Počet páchaných trestných činů dětí a mládeže za posledních 5 let
(Zprávy MVČR 2007-2011, sestavil autor)

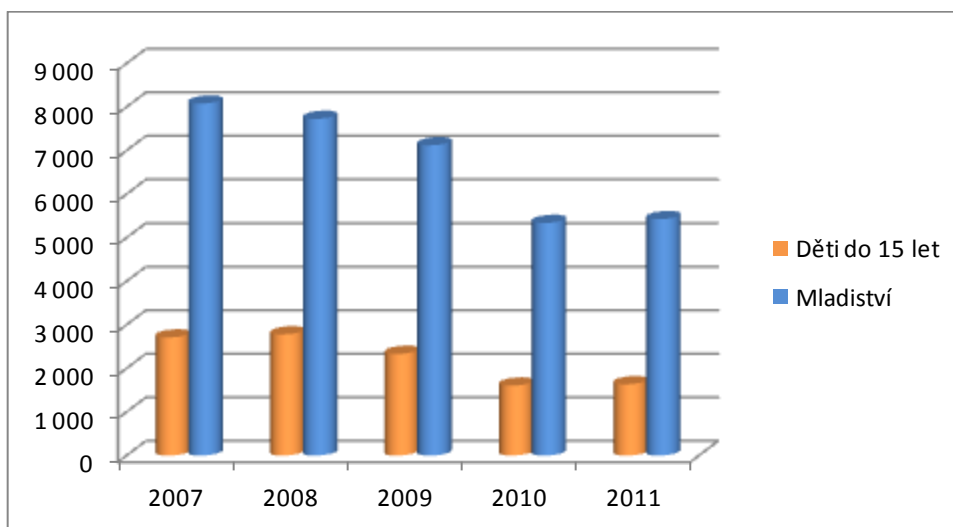
Rok			Děti do 15 let		Mladiství	
	Děti do 15 let	Mladiství	Meziroční	Meziroční	Meziroční	Meziroční
			nárůst/pokles +/-	nárůst/pokles v %	nárůst/pokles +/-	nárůst/pokles v %
2007	2 710	8 079				
2008	2 783	7 728	73	2,7	-351	-4,3
2009	2 333	7 123	-450	-16,2	-605	-7,8
2010	1 606	5 339	-727	-31,2	-1 784	-25,0
2011	1 636	5 427	30	1,9	88	1,6

Jak je z tabulky patrné, počet páchaných trestných činů dětmi a mládeží postupně klesá. Když si položíme otázku, proč tomu tak je, odpověď na ni nebude úplně jednoznačná. Částečně je pokles jistě způsoben čím dál větším vlivem kvalitní práce na straně prevence, ale částečně je pokles jistě způsoben také demografickým vývojem. To znamená nižším počtem dětí narozených na konci devadesátých let dvacátého století a na počátku století dvacátého prvního.

Graf č. 1

Vývoj počtu páchaných trestných činů dětí a mládeže za posledních 5 let
(Zprávy MVČR 2007-2011, sestavil autor)

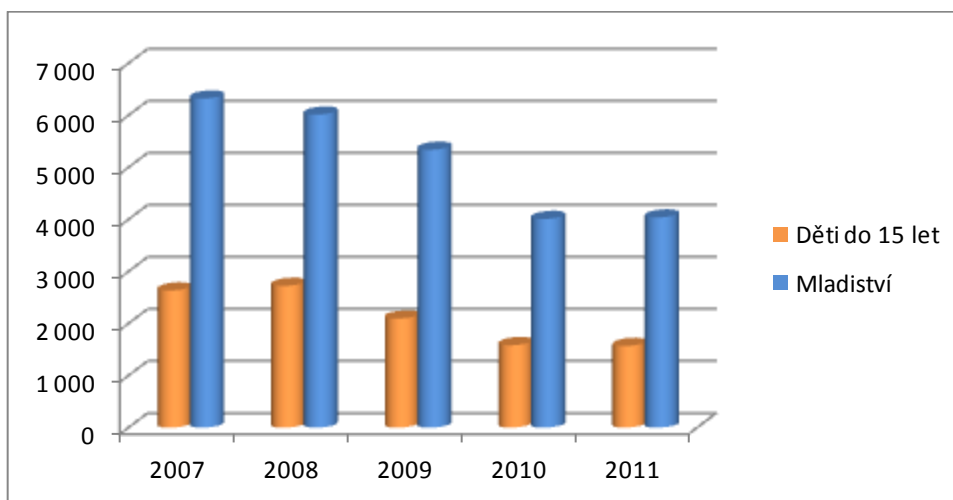
Tabulka č. 2

Počet dětí a mladistvých, kteří spáchali trestný čin v posledních 5 letech
(Zprávy MVČR 2007-2011, sestavil autor)

Rok	Děti do 15 let	Mladiství	Děti do 15 let		Mladiství	
			Meziroční	Meziroční	Meziroční	Meziroční
			nárůst/pokles +/-	nárůst/pokles v %	nárůst/pokles +/-	nárůst/pokles v %
2007	2 635	6 322				
2008	2 723	6 014	88	3,3	-308	-4,9
2009	2 094	5 339	-629	-23,1	-675	-11,2
2010	1 584	4 010	-510	-24,4	-1 329	-24,9
2011	1 568	4 038	-16	-1,0	28	0,7

Graf č. 2

Vývoj počtu dětí a mladistvých, kteří spáchali trestný čin v posledních 5 letech
(Zprávy MVČR 2007-2011, sestavil autor)

Zhruba třikrát méně než majetkové kriminality se dopouštějí děti a mladiství násilné kriminality (kolem 1 100 skutků za rok) a patnáctkrát méně mravnostní kriminality (kolem 260 skutků za rok). Z násilné kriminality převládá ublížení na zdraví a loupeže, v mravnostní kriminalitě pohlavní zneužívání. Při porovnání podílu dětí a podílu mladistvých na obecné kriminalitě je podíl výraznější u kategorie mladistvých (tabulka a graf č. 3).

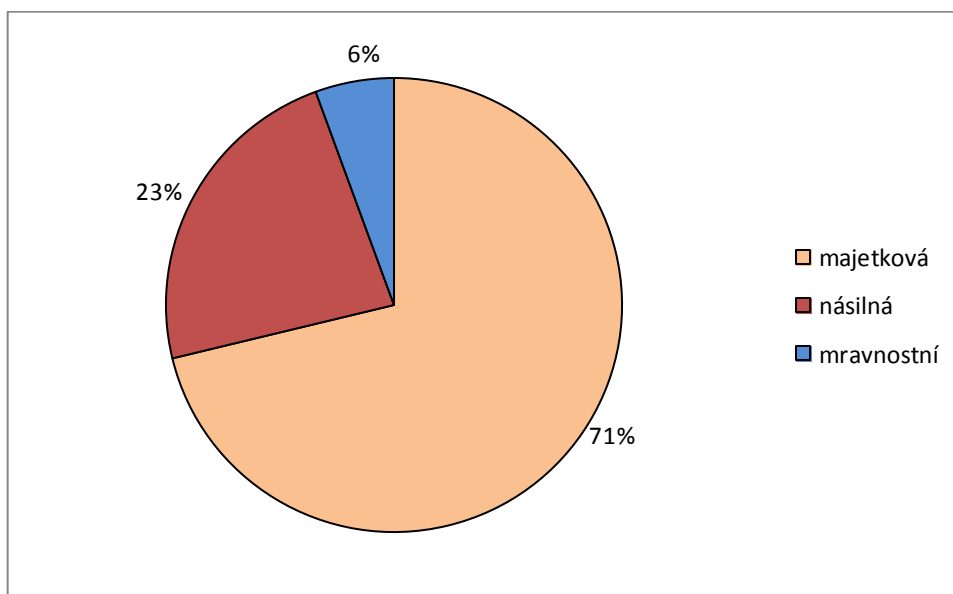
Tabulka č. 3

Struktura objasněné obecné kriminality spáchané dětmi a mladistvými v ČR - rok 2011 (Zpráva MVČR 2011, sestavil autor)

	Kriminalita					
	majetková		Násilná		mravnostní	
	skutky	%	skutky	%	skutky	%
Spáchaná dětmi	848	52	331	20	84	5
Spáchaná mladistvými	3 083	57	819	15	185	3

Graf č. 3

Struktura objasněné obecné kriminality spáchané dětmi a mladistvými v ČR - rok 2011 (Zpráva MVČR 2011, sestavil autor)

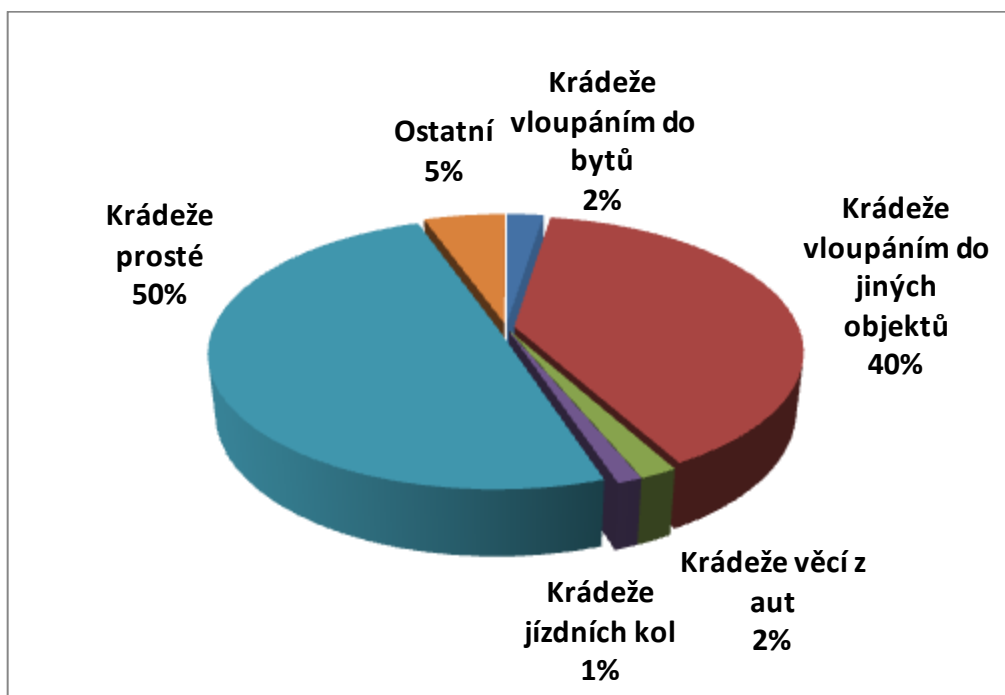
Bohužel není možné porovnání s celkovou, tedy i neobjasněnou kriminalitou, protože v případě neobjasněné kriminality logicky není znám počet skutků, které spáchali děti a mladiství.

Majetková kriminalita dětí a mládeže je převážně záležitostí v oblasti krádeží. Zajímavé jsou struktury krádeží, které páchají děti a mladiství.

Děti se nejvíce dopouštějí tzv. krádeží prostých a krádeží vloupáním do jiných objektů než do bytů. Část trestné činnosti mladých lidí, včetně dětí, je organizována kriminálními skupinami dospělých, které využívají toho, že děti do 15 let nemohou být trestně stíhané. Mladiství se navíc dopouštějí krádeží motorových vozidel a krádeží vloupáním do víkendových chat soukromých osob.

Grafč. 4

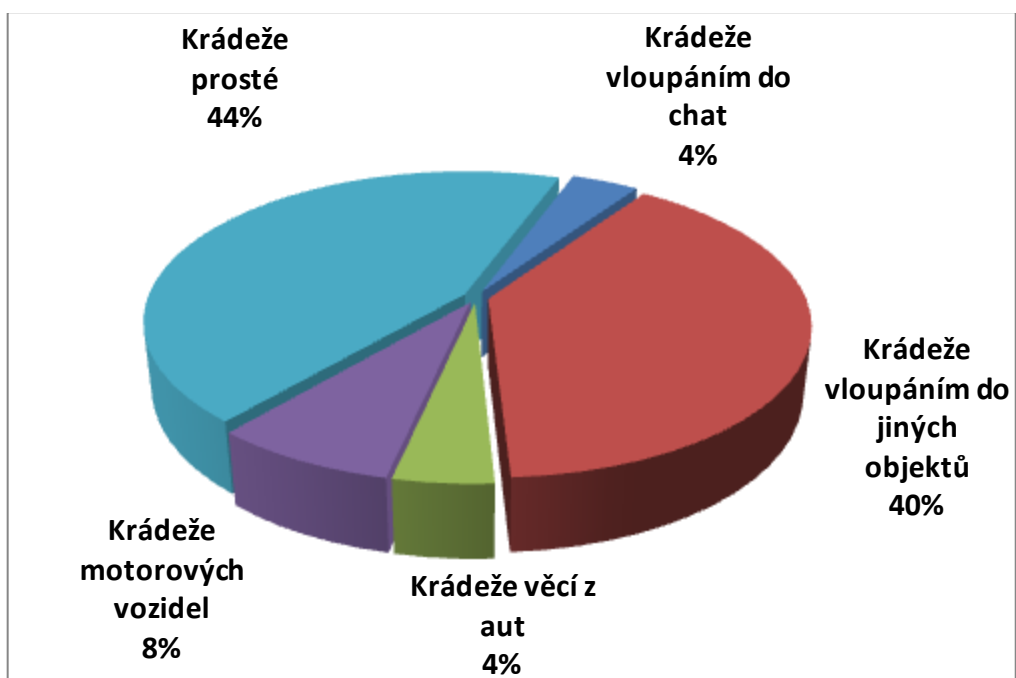
Struktura evidovaných krádeží dětí v ČR – rok 2011 (Zpráva MVČR 2011, sestavil autor)

Graf č. 5

Struktura evidovaných krádeží mladistvých v ČR - rok 2011

(Zpráva MVČR 2011)

2.2. Programy prevence, projekty

Termín program je používán v oblasti preventivní práce především ve smyslu dlouhodobého, komplexně pojatého záměru v určité oblasti sociální reality a bývá naplňován konkrétními projekty preventivního působení (Havrdová 2007, s. 98).

V České republice jsou používané dva druhy metod preventivní práce, a to metody sociální prevence a metody situační prevence.

Metody sociální prevence

Mezi metody sociální prevence patří sportovní programy, programy vzdělávací, umělecké a zájmové, informační programy a programy resocializační.

Sportovní programy

Sportovní aktivity jsou přitažlivé pro mladou generaci. Hraní různých her má důležitý význam již od raného dětství. Kolektivní hry učí děti a mladistvé kooperaci, odpovědnosti, zdravému životnímu stylu, podřízení se pravidlům hry a zásadám fair play a zvládání emocí. Děti dokážou zhodnotit své schopnosti. Hry motivují k rozvoji dovedností a zdravé soutěživosti. Důležité je, aby se děti měly kde potkávat a hrát hry. Proto se zpřístupňují školní hřiště v mimoškolním čase, buduje se síť pouličních hřišť a hracích plácků. Svůj význam mají i různé adrenalinové sporty, které umožňují pozitivní zážitek vzrušení společensky přijatelným způsobem.

Programy vzdělávací, umělecké a zájmové

Tyto programy se snaží snížit a nahradit nedostatek formálního vzdělání a zvýšit u mladých lidí zájem o tvořivé a umělecké činnosti. Mladí pachatelé jednak často pocházejí z rodin, kde vidí pouze negativní vzory, a jednak jsou sami ve školních dovednostech neúspěšní. Základem je tedy snaha zajistit úspěšnost dítěte přímo ve školní výuce formou individuálního přístupu a různých motivačních prostředků.

Ve škole se stále častěji vyskytují pedagogičtí asistenti, kteří pomáhají zvládnout učení pomalejšími žákům. Učitelé navíc poskytují doučovací hodiny. Cílem je zabránit pocitu

neúspěšnosti u dětí a hlavně nepřipustit, aby dítě neabsolvovalo základní vzdělání. Ve školách jsou nápomocni metodici prevence a výchovní poradci. Se školami dále spolupracují školní psychologové a pedagogicko-psychologické poradny.

Především pro ohroženou mládež jsou organizovány různé mimoškolní kluby a otevřená (tzv. nízkoprahová) centra, kam děti mohou přijít kdykoliv v odpoledních hodinách, potkají se s kamarády v příjemném prostředí a mají k dispozici různé společenské hry a většinou i hry počítačové.

Programy informační

Jedná se o různé propagační a osvětové akce, které se zaměřují na varování před rizikovými faktory. Zejména se akce týkají alkoholismu, toxikománie, mluví se také o zdravém životním stylu. Probírají se řešení, jak správně postupovat v mezních životních situacích. Důležité je mladým lidem vštípit telefonní čísla, na kterých je možné získat pomoc či radu. Mladí lidé jsou také informováni o svých právech a povinnostech. Školy organizují přednášky a děti mají možnost diskuze s přednášejícím a mohou se ptát na vše, co je zajímavé.

Programy resocializační

Tyto programy přicházejí na řadu v momentě, kdy se nepodařilo zabránit delikventnímu či jinak sociálně patologickému vývoji dítěte. Jedná se o konzultace s poradnami, linkami důvěry nebo krizovými pracovišti.

Resocializační programy se často opírají o tzv. peer programy. Jedná se o postupy, které využívají vazeb mezi vrstevníky. Mladí lidé prosociálně orientovaní pozitivně působí na mladé lidi ohrožené delikventním vývojem. Dochází tedy k pozvolné změně negativních hodnot a postojů. Problémem bývá správné vyškolení prosociálně orientovaných lidí, jež by zvládali řešení problémů a zároveň byli akceptováni ohroženými jedinci.

Resocializační význam mají též nízkoprahová zařízení, K-centra nebo azylové domy. Pomáhají lidem se znovu začlenit do „normálního“ života, podají pomocnou ruku v okamžicích, kdy to ohrožení jedinci nejvíce potřebují.

Metody situační prevence

Situační prevence usiluje o to, aby se pachateli nevyplatilo spáchat provinění či trestní čin, aby námaha vynaložená na jeho spáchání byla neúměrně vysoká, a pokud by čin byl spáchán, aby byl pachatel rychle odhalen a měl ze svého asociálního činu co nejmenší profit (Havrdová 2007, s. 102).

Mezi důležité preventivní zásady patří odstraňování možnosti určitý druh kriminality vůbec spáchat. Dnešní doba spojená s moderními technologiemi umožňuje např. nepoužívat peníze v hotovosti, tzn. bezhotovostní styk s různými institucemi, posílání výplat bezhotovostně na účty zaměstnanců, bezhotovostní platební styk.

Dalším důležitým prvkem je vytváření kamerových monitorovacích systémů. Soustava kamer se instaluje především v lokalitách ohrožených trestnou činností. Tyto lokality jsou hlavně v noci dobře osvětleny. Je potřeba menší počet policistů, aby uhlídali větší územní celky a zároveň rychleji zareagovali na kriminální situace, které kamery zachytily. Výhodou je i psychologický efekt, tj. že pocit možného zachycení kamerou odrazuje pachatele od pokusů páchat v těchto lokalitách trestné činy. Nevýhodou je ale, že se část kriminality přesouvá do lokalit nemonitorovaných kamerami.

Další možností zvýšení bezpečnosti jsou tzv. pulty centrální ochrany. Jedná se o technické zabezpečení objektů ochrannými čidly, které signalizují pohyb nepovolaných osob do jednoho kontrolního centra. Tímto způsobem se chrání budovy (např. muzea, úřady, kulturní památky, sklady a haly atd.) před majetkovou delikvencí.

Jiným prvkem situační prevence jsou postupy, které znesnadní použití věci z trestné činnosti. Existuje celá řada metod značkování předmětů (registrace a označení jízdních kol, označování výrobků elektronickými čipy, vyrývání identifikačních údajů do skel aut apod.).

Prostředky situační prevence jsou krátkodobě vysoce účinné, ale je třeba je vhodně kombinovat s metodami sociální prevence, aby se dosáhlo dlouhodobějšího účinku těchto aktivit.

Prevence kriminality na mezinárodní úrovni

V oblasti prevence kriminality se snaží Česká republika naplňovat mezinárodní závazky a mít zastoupení v různých orgánech mezinárodních institucí a organizací a spolupracovat se zahraničními partnery v rámci mezinárodních projektů. V roce 2011 Ministerstvo vnitra zastupovalo ČR na zasedáních Rady Evropské sítě prevence kriminality (EUCPN). Hlavním cílem EUCPN je implementace celoevropské politiky do národních strategií prevence kriminality a výměna dobré praxe cílená především na úspěšné lokální projekty.

Ministerstvo vnitra se dále zapojilo do mezinárodního tříletého projektu (2011-2013) organizovaného ministerstvem vnitra Maďarska ve spolupráci s Evropskou sítí prevence kriminality (EUCPN) „Zvládání komunitních konfliktů“.

Ministerstvo vnitra se začlenilo i do komunitárního programu EU DAPHNE. Jedná se o program zaměřený na prevenci všech forem násilí a podporu obětí a rizikových skupin (dětí, mládeže a žen).

Prevence kriminality na meziresortní úrovni

V České republice má odpovědnost za koncepci a koordinaci preventivní meziresortní orgán Republikový výbor pro prevenci kriminality. Resorty zastoupené v Republikovém výboru plní úkoly v souladu s prioritami Strategie prevence kriminality (Strategii přijímá Vláda ČR vždy na čtyři roky). Úkoly souvisí s rozvojem systému prevence kriminality zejména na krajské a městské úrovni. Resorty koordinují aktivity v oblasti prevence na úrovni územní veřejné správy a samosprávy ve spolupráci s krajskými úřady. Přípravují potřebné metodické a informační materiály. Dalšími prioritami jsou dotváření a zkvalitňování meziresortního systému péče o ohrožené děti, prevence kriminality dětí a mládeže, prevence kriminality v sociálně vyloučených komunitách, pomoc obětem trestné činnosti, podpora a metodické vedení specifických republikových projektů (závažné projekty, které nelze řešit na místní nebo regionální úrovni).

Prevence kriminality na místní úrovni

Hlavními cíli krajských a městských programů prevence kriminality je posílení pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů, ochrana lokálních komunit před kriminalitou, posílení kooperace všech institucí, které na krajské a městské úrovni v oblasti prevence působí, a integrace Policie ČR do preventivních aktivit. Na místní úrovni v krajích, městech a obcích probíhá realizace Programu prevence kriminality. Republikový výbor schvaluje dotace na projekty krajů, měst a obcí. V roce 2011 to bylo poskytnuto na 322 projektů 45 413 255 mil. Kč (Zpráva MVČR 2011). Seznam konkrétních projektů rozdělených podle krajů je uveden v příloze č. 1.

Významnou součástí prevence kriminality na úrovni obcí a měst byla realizace specifického programu Úsvit. Úspěšně bylo podpořeno celkem 55 projektů měst. Kraje a obce se podílí také na přípravě Strategie prevence kriminality v České republice. Ve spolupráci s Ministerstvem vnitra se jedná především o připomínky a podněty, které jsou následně do strategie zapracovány.

Specifické projekty prevence kriminality

Patří sem zejména specifické preventivní programy zaměřené na dětské a mladistvé delikventy, sociálně vyloučené skupiny, oběti trestné činnosti a oběti domácího násilí. Tyto programy podporují samosprávy i nestátní neziskové organizace.

- Systém včasné intervence (SVI)
- Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech
- Prevence kriminality v prostředí sociálně vyloučených komunit
- Obchod s lidmi
- Domácí násilí
- Program Bezpečná lokalita
- Prevence kriminality v rámci resortu Ministerstva vnitra
- Preventivní činnost v Armádě ČR

Majetkové kriminality se týká Program Bezpečná lokalita. Tento program nabízí občanům ucelené informace k zabezpečení majetku, ochraně osob a zásadám bezpečného chování. Poskytuje kontakty na policejní preventivní pracoviště a

poradenská centra, včetně informací o certifikované technice a službách zabezpečovacích a bezpečnostních firem řídících se etickým kodexem a evropskými normami. V rámci programu se spojují zkušenosti expertů z Ministerstva vnitra a Policie ČR, Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, České asociace pojišťoven, obecních a městských policíí a dalších subjektů.

Z vyhodnocení dvouleté realizace pilotního projektu pěti měst (Brno, Zlín, Most, Ostrava, Karviná) vyplynulo, že se osvědčila průběžná a konstruktivní spolupráce městské policie se samosprávou.

Na kapesní krádeže je zaměřena informační kampaň Obezřetnost se vyplatí. Cílem této kampaně je, aby si lidé na vytípaných místech, zejména v obchodních centrech, dávali pozor na své osobní věci.

Preventivní projekt Rok zabezpečení vozidel se zaměřuje na situační prevenci tzv. autokriminality. Cílem projektu je aktivně komunikovat s motoristickou veřejností a upozorňovat na konkrétní rizika krádeží motorových vozidel a krádeží věcí a dílů z nich. Dále poskytuje informace o možnostech moderního zabezpečení motorových vozidel proti krádežím.

2.3. Porovnání s vybranými státy EU

V tradičních demokraciích je koordinace preventivních aktivit v celostátním měřítku obvykle svěřena meziresortnímu orgánu, přičleněnému k vládě. Podílí se na ní ti členové vlády, kteří se zabývají otázkami bezpečnosti, justice, sociální politiky, školství, zdravotnictví apod. Orgán bývá doplněn představiteli nestátních institucí, jejichž činnost má preventivní význam. Toto je používáno například ve Velké Británii, Finsku a Portugalsku.

V jiných zemích plní funkci výbory, které působí při ústředním úřadu konkrétně ministerstvu vnitra nebo spravedlnosti. V Německu, Rakousku a Španělsku je koordinujícím subjektem prevence ministerstvo vnitra, kterému náleží většina

preventivních činností. Naproti tomu například ve Švédsku, Dánsku a Řecku je subjektem prevence ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s ostatními resorty. Ve Francii odpovídá za koordinaci prevence přímo předseda vlády.

Velká Británie

Prevenci kriminality ve velké Británii má na starosti neresortní orgán Ministerská skupina pro prevenci kriminality. V čele skupiny stojí ministr vnitra. Tato skupina byla zřízena v roce 1986 a jejím hlavním úkolem je koordinace strategie prevence kriminality, doporučuje vládě vhodné strategie a sdružuje 12 resortů. Útvar prevence kriminality ministerstva vnitra realizuje rozvoj a podporu preventivních činností. Mezi tyto iniciativy patří komunitní diskuze o kriminalitě, občanské hlídky, spojené postupy několika organizací proti kriminalitě nebo také inovace v práci policie, místních úřadů a státních orgánů. V rámci ministerstva vnitra působí výcvikové středisko pro prevenci kriminality, které připravuje policisty pro preventivní práci, zaměřenou na spolupráci s občany. Ministerstvo prosadilo vznik nové funkce – místního důstojníka pro prevenci kriminality.

V roce 1993 byla vytvořena Národní rada pro prevenci kriminality, které rovněž předsedá ministr vnitra. V ní jsou zástupci státních orgánů, obchodu, průmyslu, policie, nevládních organizací a místních úřadů.

Hlavní iniciativou podporovanou těmito státními institucemi je projekt Bezpečnější města, který vznikl v roce 1988. Projekt se zaměřuje na snížení kriminality v centrech velkoměst a spolupracuje s ním velké množství organizací. V roce 1993 už byl rozšířen na 40 měst a přestalo ho řídit ministerstvo vnitra. Řízení projektu převzaly jiné organizace, jež mají zkušenosti v oblasti prevence zločinnosti. Místní koordinátor prevence spolupracuje s místním řídicím výborem prevence, v němž jsou zastoupeny zájmové skupiny z oblasti s vysokou kriminalitou.

Rakousko a Německo

V Rakousku a podobně i v Německu je prevence kriminality v působnosti policie. Je zde zřízen Kriminální policejní úřad, jenž koordinuje preventivní aktivity. Prevence je organizována na celostátní, regionální a místní úrovni. Do preventivních aktivit patří

poradenská činnost, spolupráce s občany a spolupráce s nepolicejními a nevládními organizacemi.

V Německu je v každé ze 16 spolkových zemí ministerstvo vnitra. Existuje i Federální úřad pro vyšetřování, jenž se mimo jiné zabývá i kriminologickým výzkumem. Dále je zřízena federální pohraniční policie a federální železniční policie. Na federální úrovni má Německo vytvořenu Stálou konferenci ministrů vnitra, Výbor vrchních policejních úředníků a Stálou konferenci vedoucích úřadů vyšetřování.

Dánsko

V Dánsku působí od roku 1971 Rada pro prevenci kriminality. Je to nezávislý orgán ministerstva spravedlnosti, ale jejím předsedou je národní policejní komisař. Její nejvyšší složkou je valné shromáždění, což je sbor zástupců 46 různých organizací, které Rada sdružuje. Jsou to hlavně mládežnické organizace, sportovní organizace, odbory, nevládní organizace, výzkumné ústavy, státní orgány a místní úřady. Rada má v současnosti 5 výborů: výbor pro technickou bezpečnost, výbor pro strategii, informační výbor, výbor pro meziresortní spolupráci a výbor pro místní městské plánování. Výbor pro technickou bezpečnost a výbor pro strategii se starají o tzv. situační prevenci. Informační výbor spolupracuje se školami a s institucemi, které vytvářejí školní osnovy, a také s organizacemi rodičů. Výbor pro místní městské plánování ovlivňuje architektonická řešení sídel tak, aby soubory staveb dávaly minimum příležitosti ke kriminální činnosti a maximum příležitosti k prosociálním činnostem. Rada všechny své prostředky poskytuje na podporu konkrétních projektů v obcích a městech. Rada si mimo jiné platí i jako reklamu v televizi a jiných médiích vysílání o svých záměrech a o výsledcích své práce. Publikuje i vlastní propagační materiály. (Matoušek, Kroftová 1998, s. 284). Na preventivních činnostech se podílejí i Útvar prevence kriminality policejních sborů a Oddělení národního komisaře. Prevence je prováděna na národní, regionální a místní úrovni. Zaměřuje se na poskytování informací preventivního charakteru.

Francie

Ve Francii je prevenci kriminality věnována pozornost od konce sedmdesátých let dvacátého století. V roce 1983 vznikla Národní rada pro prevenci kriminality. V čele stojí předseda vlády (premiér). Jejími členy jsou zainteresovaní ministři, členové parlamentu a představitelé různých vládních i nevládních organizací, které se prevencí kriminality zabývají. Nevládní organizace přitom tvoří dvě třetiny členů. Rada koordinuje činnosti regionálních a místních orgánů, zpracovává návrhy na preventivní opatření a podílí se na legislativních postupech prevence kriminality. Národní rada vydává jen doporučení, nemá pravomoc vydávat závazné příkazy. V jednotlivých regionech Francie (departementech) jsou preventivní aktivity řízeny regionální radou pro prevenci kriminality, což je prefektův konzultativní orgán. Je složen ze zástupců místních úřadů a navrhuje preventivní opatření pro region. Ve městech a v některých obcích ještě existují místní rady pro prevenci kriminality, kterým předsedají starostové (Matoušek, Kroftová 1998, s. 280 - 281).

Ve Francii má však i svou roli v prevenci kriminality policie. V roce 1989 byl zřízen Subdirektorát pro prevenci kriminality a sociální ochranu, který působí při ústředním ředitelství městské policie v rámci Generálního ředitelství francouzské národní policie. Tato instituce má za úkol prosazovat preventivní přístupy v policejní činnosti zvyšovat informovanost o prevenci na veřejnosti (Zoubková 2002, s. 67).

Slovensko

Po revoluci v listopadu 1989 dramaticky narostl počet dětí a mládeže, která se svým chováním dostala do rozporu se sociálními normami nebo dokonce s legislativou. Prudce se zvýšila kriminalita, toxikománie a další sociálně patologické jevy. Tržní hospodářství vtiskuje hospodářské kriminalitě nové formy: hospodářské podvody, trestné činy proti hospodářské soutěži, zpronevěry, korupce, devizové delikty atd. Mezery v zákonech umožnily obohacení jednotlivců a skupin na úkor společnosti.

Ve Slovenské republice se orgánem prevence stala na národní úrovni Rada vlády SR pro prevenci kriminality. Tato instituce je koordinačním, iniciativním a poradním orgánem vlády. Členy Rady jsou zástupci vybraných ministerstev a ústředních orgánů,

Slovenské asociácie pojišťoven, Sdružení podnikatelů Slovenska, Sdružení měst a obcí SR, občanských sdružení a nadací, vybraných orgánů místní správy a samosprávy, vybraných vědecko-výzkumných pracovišť, vysokých škol a specialisté z oblasti prevence. Předsedou je ministr vnitra SR, prvním místopředsedou je ministr spravedlnosti SR, druhým místopředsedou je státní tajemník Ministerstva vnitra SR, který je zároveň ředitelem sekretariátu Rady. Sekretariát Rady je výkonným orgánem Rady a je organizačním útvarům Ministerstva vnitra SR.

Slovenská republika upřednostnila trojstupňový systém prevence. Vybrané ústřední orgán státní správy si zřizují specializovaná pracoviště, která se zabývají prevencí. Krajské úřady a okresní úřady zřizují komise pro prevenci jako poradní orgány přednostů krajských a okresních úřadů. I městské a obecné úřady zřizují podle potřeby své komise pro prevenci. Hlavním těžištěm je místní úroveň.

Vláda Slovenské republiky přijala Strategii prevence kriminality, aby zkvalitnila bezpečnostní politiku státu prostřednictvím sjednocení represe a prevence jako dvou složek kontroly kriminality. Tato Strategie navazuje na celostátní koncepci prevence kriminality a jiné protispolečenské činnosti. Celostátní koncepce rozlišuje prevenci prostřednictvím trestního práva, kterou nazývá tradiční resp. původní, a prevenci prostřednictvím speciálních preventivních činností, která je mladší a uskutečňuje se prostřednictvím mimotrestních opatření.

V porovnání stávajícího systému prevence kriminality v České republice se zahraničními systémy se nejvíce přibližujeme k Velké Británii. Mezi společné prvky patří, že těžiště prevence kriminality spočívá na místní úrovni. Do preventivních aktivit je zapojen maximální počet subjektů, tj. orgánů státní správy, samosprávy, policie, nevládních aktivit atd. Další společným prvkem je, že na ministerstvech vnitra jsou zřízeny centrální útvary pověřené formulováním a realizací preventivní politiky. V obou zemích stát poskytuje finanční prostředky ze státního rozpočtu na podporu programů prevence kriminality.

Ve Velké Británii jsou však ještě více do preventivních aktivit zapojeny nestátní a soukromé subjekty včetně velkých firem. I policie se zapojuje mnohem výrazněji s velmi dobře propracovaným systémem služeb.

3. Konkrétní případ majetkové kriminality mládeže z praxe kriminalistů

Pro úplnost autor uvádí dva příklady z praxe. V souladu se zákonem na ochranu osobních údajů nelze uvádět jména, data narození aktérů a podrobnosti případů, dle nichž by bylo možné tyto osoby konkretizovat.

V prvním případě se jedná o dnes třicetiletého muže, řekněme mu třeba Pavel (jméno je změněno), který započal s pácháním trestné činnosti, jak se sám svěřil autorovi, ve věku dvanácti let. Do té doby se jednalo o vcelku normálně vyvíjející se dítě, které žilo v jedné specifické lokalitě Prahy. Ve výše uvedených dvanácti letech, dá se předpokládat, že v době nástupu puberty, došlo u tohoto chlapce k seznámení s cca šestnáctiletými mladíky žijícími ve stejné čtvrti. Tito mladí chlapci začali Pavlovi a jeho stejně starému kamarádovi velmi imponovat svou suverenitou a okázalostí, s jakou dávali najevo, že není třeba se řídit žádnými zákony a nařízeními. V počátcích tohoto, jak se později ukázalo, velmi nerovného vztahu, se jednalo o ovlivňování hlavně vyprávěním různých „hrdinských“ skutků z jejich životů a poukazováním na to, že když budou naslouchat jejich radám, můžou se stát rovněž takovými hrdiny. Pochopitelně došlo také na nabídnutí cigarety a alkoholu.

Závislost Pavla a jeho kamaráda na starších chlapcích se začala pomalu stupňovat. Po určité době došlo k návrhu, že pokud chtějí být plnoprávními členy party, musí pro partu také něco udělat. Započal, zprvu psychický, nátlak ve formě vět typu: „Teď se ukáže, jestli na to máš nebo jestli jsi jen malé dítě“ a tak podobně. Po Pavlovi a jeho kamarádovi začali vyžadovat provádění nejrůznějších krádeží, například vloupání do prodejny potravin. Bylo tam pootevřené zamřížované ventilační okénko, kudy se ale Pavel díky své postavě dokázal protáhnout. Dle příkazu odcizil lahve s alkoholem a cigarety. Tento postup se zopakoval asi třikrát, a jak sám Pavel řekl autorovi, prožíval při tom veliký strach, který se mu dařilo skrývat. Myslel si, že již před partou dostatečně prokázal, že se nebojí a že další krádeže již provádět nebude. Musíme také podotknout, že Pavel ani jeho kamarád neměli z této činnosti žádný hmotný zisk.

V této době stále ještě předpokládal, že si jsou v partě všichni rovni. Tento jeho dojem se ale brzy ukázal jako velmi mylný. Když odmítl v krádežích pokračovat, došlo na nátlak fyzický. Pavla s jeho kamarádem uzamkli starší členové party ve sklepě a řekli jim, že pokud nepůjdou opět krást, nepustí je domů. V této době žil Pavel ještě v relativně fungující rodině a pozdní příchod domů byl pro něj stále určitou hrozbou. A tak se roztočila spirála krádeží, psychického i fyzického vydírání a naopak oslavování Pavla jako „mistra zloděje“. Začaly problémy ve školním vyučování i v rodině a také první kontakty s drogami. Pavel byl řešen orgánem sociálně právní ochrany dětí a byl vyšetřen psychologem. Na nějaký čas se situace zlepšila, ale posléze se vše vrátilo do původních kolejí.

Po přijetí na učiliště došlo k narůstajícím konfliktům v rodině a k útěku z domova. Pavel učiliště nedokončil, a přestože se hlavně jeho matka snažila mu všemožně pomoci, on na její snahu nerefletoval. Neúspěšně vystřídal několik různých škol, ale v žádné z nich nevydržel déle než půl roku. Jak se dá předpokládat, byl při jedné z krádeží přistižen a poprvé ještě jako mladistvý podmíněně odsouzen. Bohužel se neprojevil účinek trestu a Pavel v trestné činnosti pokračoval. Protože nedokončil žádné odborné vzdělání, a jelikož měl záznamy v rejstříku trestů, nemohl najít práci, i když při rozhovoru s autorem tvrdil, že ji usilovně hledal. Snadno tak spadl ve věku dvaceti let na úplné dno společnosti a od té doby se pohybuje v kolotoči drog, trestné činnosti a vězení. Z rodinných vazeb udržuje Pavel pouze občasný kontakt se svou matkou, která mu příležitostně dá najíst či nějaké peníze, které ovšem on opět utratí za drogy.

Druhý příběh, který je autorovi znám pouze z vyšetřovacího spisu, se týká chlapce, jehož rodinné zázemí bylo, dalo by se říci, dokonalé. Jeho rodiče byli oba dobře situováni a rodina žila v menším městě. Otec byl podnikatel a matka pracovala jako úřednice. Chlapec, pro zjednodušení mu říkejme Jiří (jméno je změněno), byl studentem gymnázia a hrál za místní klub fotbal. Na základní škole mu učivo nedělalo problémy a ani kázeňsky nijak nevybočoval z průměru svých vrstevníků. To znamená, že nebyl andělem bez chyby, ale ani nebyl nikdy nijak ve škole potrestán. Jirka se ve věku čtrnácti let seznámil s o rok starší dívkou, která mu velmi zaimponovala a začala pro něj

první velká láska. Dívka však byla také členkou party několika mladých lidí, kteří takzvaně nevěděli, co s volným časem. Do této společnosti přivedla Jirku. Ten si zde zprvu zřejmě připadal jako takový outsider a do této skupiny lidí nezapadal, jak svými zálibami, tak ani studiem gymnázia. Aby Jiří získal v partě a hlavně před svou přítelkyní respekt, rozhodl se, že vykoná nějaký „velký čin“. Tímto činem se stala krádež motorového vozidla, jehož majitel si odskočil do prodejny tabáku a klíče nechal ve vozidle. Jirka s vozidlem odjel a dorazil s ním na schůzku party do restaurace ve vedlejším městě. Skutečně pocítil od ostatních uznání a tak se rozhodl hnát věc do krajnosti a společně naplánovali prodej odcizeného auta. Je nutné podotknout, že nikdo z nich neměl skutečné kriminální zkušenosti, takže celá věc proběhla „velice neprofesionálně“. Jiří byl spolu s jedním členem party při prodeji zadržen a bylo mu sděleno obvinění z krádeže vozu, kde škoda dosáhla 400 000,- Kč. Rodiče Jirky se po vyrozumění, že byl Jirka obviněn, v podstatě zhroutili a zvláště matka nemohla uvěřit, že se něco takového mohlo stát jejímu dítěti. Jistě je pochopitelné, že zpočátku rodiče absolutně nedokázali přijmout skutečnost, že by jejich syn mohl spáchat trestný čin. Vrhli proto veškerou svou energii na prokázání jeho nevinu. Pokoušeli se prokázat, že se skutečnosti odehrály jinak a samozřejmě hledali také všemožná pochybení v rámci policie. Po představení všech zdokumentovaných důkazů, výsledků svědků a i samotného Jirky museli nakonec výsledky vyšetřování akceptovat. Začali spolupracovat s policií i probační službou a uznali i svůj podíl viny v tom, že se synovi pro své pracovní vytížení a částečně i z pohodlnosti dostatečně nevěnovali. Jiřímu bylo v době spáchání skutku již více než patnáct let a tak proběhl soudní proces. Protože auto bylo nepoškozené vráceno majiteli, Jirka projevil nad svým skutkem lítost a všichni spolupracovali s probační službou, bylo nakonec od potrestání upuštěno. Soud usoudil, že dostatečně výchovně zapůsobil již průběh řízení a že si Jirka skutečně vzal z celé věci ponaučení. Na závěr uveďme, že Jiří dostudoval gymnázium a poté vystudoval i vysokou školu a dle mínění autora na tuto část svého života již jen nerad vzpomíná.

3.1. Analýza příčin

Nejdříve se musíme zamyslet nad tím, z jaké rodiny oba chlapci pocházejí, konkrétně jaké měli dětství, rodinné zázemí a jestli jsou z úplné nebo neúplné rodiny.

Chlapec z prvního příběhu pocházel z úplné rodiny, ale pravděpodobně sociálně slabé. Rodiče pracovali a snažili se chlapci zajistit takové životní podmínky, aby nestrádal. Více se o chlapce starala matka, protože při rozhovoru s autorem o otci nemluvil. Pokud se nedělo nic špatného, brala to jako samozřejmost. Reagovala až v momentě, kdy se z vnějšku dozvěděla o synových problémech. Chlapec Pavel trávil volný čas s kamarády, neměl koníčky, nechodil na kroužky. Nevěděl, co si počít s volným časem, a proto snadno zapadl do party starších chlapců. S partou trávil každou volnou chvíli. Ve snaze vyrovnat se jim za každou cenu, dospěl až ke spáchání trestných činů. I když si uvědomoval, že dělá nezákonné věci, nebyla cesta zpět. Starší členové party nedovolili, aby odešel, a tak se stal jedním z nich. Matka se mu snažila pomoci i po odpykání trestu, ale bezvysledně. Pavel se nedokázal vrátit do běžného života, neodolal svodům drog a kamarádům z podsvětí.

Druhý příběh je o chlapci Jirkovi, který pocházel rovněž z úplné rodiny. Matka i otec si budovali každý svou kariéru a na syna jim nezbyval čas. V honbě za penězi a vysokým postavením ve firmě si neuvědomili, že chlapec nepotřebuje jen hmotné zajištění, ale také jejich pozornost a porozumění. Vysoký životní standard nevyvážil jejich nevšímavost vůči němu. Jirka podvědomě hledal porozumění jinde. Jeho touhu uspokojila dívka, do které se okamžitě zamiloval. Dívka o něj projevila zájem a to stačilo k tomu, aby s ní šel kamkoliv. Byla o něco starší a patřila k partě lidí, kteří jeho nebrali moc vážně. Důvodem byl možná jeho věk nebo okruh lidí v partě byl uzavřený a nechtěli přijímat nové členy. Jirka se za každou cenu chtěl stát rovnocenným členem, už kvůli své dívce. Naneštěstí dostal nápad odcizit osobní automobil a předvést se v něm své dívce a celé partě. Domníval se, že tím v jejich očích stoupne a všichni ho budou brát jako rovnocenného partnera. Aby ještě zvýšil obdiv ke své osobě, navrhl, že by auto mohli společně prodat a získat tak nějaké peníze. Policie brzy odhalila zloděje auta a oznámila skutečnost Jirkovým rodičům. Oba rodiče byli nemile překvapeni, přesto se

postavili na stranu svého syna a spolupracovali s policií i s dalšími institucemi. Jirku zachránili, protože pocítil, že mu rodiče věří, neodsoudili ho za nezákonný počín a že se na ně může kdykoliv obrátit s prosbou o pomoc.

Jak je vidět, v obou případech je podstatný vliv „party“ a potřeby „seberealizace a uznání“. „Potřeba uznání“ se v těchto případech týká hlavně uznání od vrstevníků a méně již od rodičů a učitelů, což je ale v této fázi vývoje člověka běžné. Je ovšem podstatné, o jaké vrstevníky se jedná. Jak jsme viděli v uvedených případech, hledat potřebu uznání v takovýchto skupinách nepřináší nic dobrého.

Dále se pochopitelně jedná i o celý soubor působení pozitivních a negativních vzorů, vliv médií a vliv všeobecně prezentovaných hodnot (např. uznání má ten, kdo má peníze, nerespektuje zákonné normy, je nejtvrdší k ostatním čili bez jakékoliv empatie atd.).

3.2. Návrhy prevence

V této části se pokusíme navrhnout možnosti prevence, které by v obou výše uvedených případech mohly pomoci řešit dané situace, v nichž se chlapci nacházeli.

3.2.1. Výchovné hledisko

Z hlediska výchovného je třeba začít u rodiny. To znamená rozebrat, v jakém prostředí chlapci vyrůstali. V obou případech se jednalo o úplné rodiny, o dítě se starala matka i otec v jedné domácnosti. Chlapci nežili v asociálním prostředí, nebyli týraní ani fyzicky ani psychicky. I když v prvním případě byla rodina sociálně slabší, podle názoru autora, nebyla úroveň hmotného zajištění příčinou chlapcova pozdějšího selhání. Spíše se zdá, že příčina může být v nedostatku komunikace mezi rodiči a dětmi, a to v obou případech. Primární prevence spočívá v tom, že by se rodiče měli zajímat, co dítě dělá, když přijde ze školy. Dítěti se musí nastavit od útlého dětství nějaký řád a pravidla. Podle věku dítěte mohou rodiče i stanovit úkoly v domácnosti, které dítě pravidelně vykonává. Samozřejmě to musí být v takové míře, jež dítě snadno zvládne a nebude to

na úkor přípravy do školy nebo fyzicky náročné. S počátkem školní docházky je třeba se s dítětem domluvit na pravidlech, jakým způsobem se bude věnovat přípravě do školy. Pokud se dítě naučí od počátku pravidelnosti, vše bude v pozdějších letech snazší.

Rodiče by měli vědět, čím se dítě zabývá odpoledne po škole. Nejlepší je se společně na začátku školního roku domluvit, co dítě zajímá, jaké kroužky by chtělo navštěvovat. Pokud nemůže být ještě samo doma, bude docházet do školní družiny. V dnešní době jsou i v rámci družiny nabízeny kroužky a různé zájmové činnosti.

Rodiče by také měli mít přehled o tom, kolik času tráví dítě u televize a počítače. Děti jsou dnes pod nátlakem reklam, agresivních počítačových her a násilných televizních programů.

3.2.2. Pedagogické hledisko

Ač si pokládáme otázku, jak předejít uvedené situaci z pedagogického hlediska, vždy končíme u základní pravdy, že nejdůležitější je prvotní přístup v rodině. Proto je v této fázi velkým problémem posoudit, v čem udělala konkrétní chybu například škola či další výchovné instituce a oddělit tento problém od určitého zanedbání správných výchovných postupů v rodině. Nicméně, my se máme zamyslet nad možností včasného pedagogického působení na dítě, aby k takovéto situaci vůbec nedošlo. Po pravdě řečeno škola má velmi omezené možnosti a v podstatě její úloha spočívá v tom, aby nabízela dostatek zájmového vyžití, například v zájmových kroužcích či sportovních aktivitách, co nejširšímu okruhu žáků. Velmi důležitý a zároveň složitý je způsob motivace dětí a ještě více mladistvých k zapojení se do těchto aktivit. Přesvědčit dospívajícího člověka, že je to důležité, není vůbec jednoduché.

V rámci školních aktivit lze dětem připravit různé přednášky na téma majetkové i jiné kriminality, jak se vyvarovat jednání, které by k ní mohlo vést. Školy by mohly pozvat zástupce Policie ČR, aby dětem nastínili možná rizika, přednesli případy z praxe jako odstrašující příklady.

Pokud se dítě ocitne na „špatné“ cestě, kromě rodičů i učitel ve škole by měl zaznamenat signály, které na tuto skutečnost poukazují. Zde by pak měla nastoupit součinnost školy a rodiny. Dítě může navštívit školního psychologa. V závažnějších případech je domluvena návštěva v psychologicko – pedagogické poradně. Taková opatření patří do sekundární prevence. Důležitá je především komunikace mezi školou, rodinou a dítětem a společnými silami lze dojít postupně ke zdárnému konci.

Závěr

Co napsat závěrem? Cílem této práce bylo zjistit, zda majetkovou trestnou činnost páchají ve větší míře děti a mladiství pocházející z nižších a vyloučených sociálních skupin či jestli tento sociální status není rozhodujícím faktorem a dále co je vlastně prvotním impulsem k páchání trestné činnosti. Dalším záměrem práce bylo zjistit, zda je důležitým faktorem v páchání majetkové trestné činnosti potřeba získávání peněz k nákupu drog. Ukázalo se, že problém je daleko složitější než se na první pohled může zdát.

Autor práce se seznámil s více než 50 interními spisy policie, v nichž figurují nezletilí a mladiství pachatelé a může konstatovat, že se jeho původní hypotéza, že se trestné činnosti dopouští nejčastěji děti a mládež ze slabších či sociálně vyloučených vrstev společnosti a že majetková trestná činnost mládeže je možným důsledkem vysoké potřeby finančních prostředků při zneužívání omamných látek, alespoň co se týče spáchání prvního skutku, nepotvrdila. Upozorňujeme, že se jedná pouze o majetkovou trestnou činnost. Pochopitelně autor nevycházel pouze ze dvou zde uvedených případů, ale vycházel ze skupiny více než 50 vyšetřovacích spisů policie, jak už je uvedeno výše. V procentuálním vyjádření rodinného a sociálního postavení nezletilých a mladistvých pachatelů dojdeme k číslu 51,348,7 v neprospěch pachatelů z nižších a vyloučených sociálních vrstev. Tato čísla, která ukazují na téměř vyrovnané skóre, autorovi potvrdili i pracovníci policie, kteří se přímo zabývají problematikou kriminality dětí a mládeže i probační kurátoři z OSPOD. Z hlediska spáchání dalšího skutku a pokračování v trestné činnosti se, ale nůžky rozevírají více v neprospěch dospívajících z vyloučených a nižších sociálních vrstev. Ještě je třeba uvést poznámku, že dochází, bohužel i u nezletilých a mladistvých, k nárůstu násilné trestné činnosti. Proč tomu tak je, jsme již uváděli v předešlém textu.

Aby autor zdůraznil výsledky, ke kterým došel, vybral dle jeho názoru dva typické příklady mladistvých pachatelů a uvedl je jako konkrétní případy z praxe. Zde vidíme, že určujícím faktorem vedoucím ke spáchání kriminálního skutku byl v obou případech nedostatečný zájem rodičů o volný čas svých dětí a hlavně o to, s kým se stýkají, i když v každém případě z jiného důvodu. Dále je také spojujícím činitelem obdiv pozdějších

pachatelů k nějaké další osobě. Ať již jsou to v případě Pavla starší chlapci nebo v případě Jiřího dívka, do které se zamiloval. V obou případech následovala, dle názoru autora, potřeba obou začlenit se do nějaké skupiny a také hlavně touha získat v této skupině jakýsi status uznávaného a ne jen trpěného člena. Toto je obecně problém dospívajících, potřeba se zařadit do skupiny „party“ svých vrstevníků, ale bohužel z počátku nikdo neví, co je tato parta zač. A po zjištění, že není zrovna bezproblémová, již bývá pozdě, protože dospívající si již utvoří s ostatními tak silné vazby, že je nelze ze dne na den a vnějším působením ukončit.

Pokud se týče problematiky drog. Ani hypotéza, že nezletilí a mladiství páchají majetkovou trestnou činnost kvůli potřebě získat finanční prostředky na nákup drog, se nepotvrdila. Zpravidla potřeba drogy v období experimentování s ní není ještě moc vysoká a dospívající je schopen pokrýt tyto náklady ze svého kapesného případně prodejem svých věcí. Samozřejmě s nárůstem dávky drogy roste potřeba finančních prostředků a poté už dochází k páchání trestné činnosti právě a jen za účelem získání peněz na nákup drog. To jsme se již ale dostali ke starším pachatelům a tito nejsou předmětem této práce.

Tedy dle názoru autora má nejvyšší vliv na páchání trestné činnosti nezletilých a mladistvých skupina vrstevníků, ve které se pohybují a se kterou se denně stýkají. Dalším faktorem je nezáměr rodičů a někdy je i sám kriminální skutek takovým výkřikem směrem k rodičům: „Všimněte si mě, haló, já jsem tady, a když to nejde po dobrém, tak to půjde po zlém“. Bohužel často bývá již dosti pozdě začít situaci řešit až v této fázi. V rodině vše začíná a také končí. Pokud rodina nefunguje správně, nelze se divit, že se děti nechovají tak, jak bychom chtěli. Nemají správné návyky, příklady a logicky jsou náchylnější k různorodým patologickým projevům a jejich schopnost bránit se neblahému vlivu vrstevníků nebo part je tak snížena, přičemž členové part často rodinu v očích takového jedince nahrazují.

Ale je dle názoru autora neoddiskutovatelnou pravdou, že nenastoupí-li po spáchání kriminálního skutku u nezletilých a mladistvých rychlá a přiměřená sankce, posiluje to jejich vůli k páchání dalších trestných činů a poté se z nich stávají asociální jedinci se sklony k agresivitě.

Spíše než statistická čísla jsou důležité informace o tendencích ve vývoji kriminality mládeže. Je zřejmé, že aktivní účasti na násilných trestných činech se děti ani mladiství nebrání. I přes zjištěný pokles kriminality v posledních pěti letech zůstává nadále nejvíce zastoupena majetková trestná činnost, která se podílí značnou měrou na kriminalitě celkové. Bohužel stoupá násilí a agresivita i při páchání majetkové trestné činnosti, zejména při překonávání překážek. To se projevuje ve vztahu jak proti objektům tak i věcem.

Měli bychom se všichni zamyslet nad tím, co jsou naše priority. Děti bychom měli ze sebe předat jen to nejlepší. Dát mu najevo, že jsme tady pro něj a že se nám může svěřit s jakýmkoliv problémem. Musíme si uvědomit, že prevence kriminality nezletilých a mladistvých je činnost dlouhodobá, která vyžaduje každodenní usilovnou a systematickou práci jak rodiny a školy, tak všech dalších orgánů a institucí, ale i jednotlivců, všech občanů.

Seznam literatury

1. DOUBRAVOVÁ, D., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., ŠTERN, P., URBAN, M. *Průručka pro probaci a mediaci*. Praha: SPJ – Institut pro probaci a mediaci, 2001. ISBN 80-902998-0-6.
2. HAVRDOVÁ, E. *Nejlepší praxe školních programů prevence kriminality*. Praha: Centrum pro veřejnou politiku, 2009. ISBN 978-80-254-6488-5.
3. HAVRDOVÁ, E. *Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže*. Praha: Centrum pro veřejnou politiku, 2007. ISBN 978-80-239-9950-1.
4. CHMELÍK, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-739-6.
5. MARTÍNEK, Z. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2310-5.
6. MATĚJČEK, Z., *Co děti nejvíc potřebují*. 3. vydání. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-853-8.
7. MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. 1. vydání. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-226-2.
8. NOVOTNÝ, P. *Epidemie delikvence*. 1. vydání. Liberec: Dialog, 2006. ISBN 80-86761-45-2.
9. *Prevence – Centrum pro veřejnou politiku* [online]. Centrum pro veřejnou politiku, © CPVP [2013-03-15]. Dostupné na <http://prevence.cpv.cz/>.
10. *Statistiky kriminality. Zprávy 2007 – 2011 MVČR*. MV ČR, © 2010 [2012-11-26]. Dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>
11. *Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. 1. vydání. Praha: Armex Trivis, 2010. ISBN 978-80-86795-81-2.
12. *Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů*. 2013 © Ministerstvo vnitra ČR [2013-02-09]. Dostupné na <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=218~2F2003&rpp=15#seznam>.
13. *Zákon č. 257/2000 Sb. o Probační a mediální službě*. 2013 © Ministerstvo vnitra ČR [2013-02-09]. Dostupné na <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=257~2F2000&part=&name=&rpp=15#seznam>.
14. *Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí*. 2013 © Ministerstvo vnitra ČR [2013-04-19]. Dostupné na <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=359~2F1999&rpp=15#seznam>.
15. ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání. Dobrá Voda: Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-08-2.

Příloha č. 1

Schválené projekty městského programu prevence kriminality na rok 2011
(Zdroj Ministerstvo vnitra ČR)

Ústecký kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Děčín	Asistent prevence kriminality	1520.1	600 000
Děčín	Romský mentor	1520.2	127 000
Děčín	Vzdělávací kurzy strážníků, policistů a asistentů prevence kriminality	1520.3	78 000
Děčín	Letní rekreačně výchovný tábor – prací s dětmi ke změnám v rodině	1520.4	202 000
Děčín	Zážitkovou pedagogikou k celoroční prevenci – víkend kola	1520.5	53 000
Děčín	Zážitkovou pedagogikou k celoroční prevenci – víkend voda	1520.6	54 000
Děčín	Víkendový pobyt - „Dívčí svět“	1520.7	47 000
Celkem			1 161 000
Chomutov	Asistent prevence kriminality	1531.1	0
Chomutov	Využití LCD monitorů v MHD - osvěta	1531.2	0
Chomutov	Vzdělávací profesní příprava strážníků	1531.3	0
Chomutov	Výcvikové pobyty dětí (sdružovaných v nízkoprahovém zařízení)	1531.4	0
Chomutov	Vybavení místnosti prevence kriminality pro přednáškovou činnost	1531.5	0
Celkem			0
Litvínov	Terénní sociální pracovník	1537.1	151 000
Litvínov	Jednorázové akce pro rodiny s dětmi z ubytoven města a lokality Janov	1537.2	85 000
Litvínov	Krok za krokem se seniory	1537.3	13 000
Litvínov	Víkendový pobyt pro děti z ubytoven	1537.4	31 000
Litvínov	Vzdělávání terénních pracovníků ubytoven a preventisty MPO	1537.5	23 000
Celkem			303 000
Most	Výchovně preventivní pobytové aktivity	1539.1	223 000
Most	Sociální podnik v Mostě - studie výchozí situace založení sociálního podniku	1539.10	90 000
Most	Podpora terapeutických pobytů v SVP	1539.2	90 000
Most	Výchovně-rekreační pobyt pro děti ze sociálně slabých rodin	1539.3	0
Most	Zvýšení pocitu bezpečí pro seniory	1539.4	24 000
Most	Asistent prevence kriminality v Chanově v Mostě	1539.5	362 000

Most	Kurz sebeobranu při Městské policii v Mostě	1539.6	21 000
Most	Bezpečnostní stojany na kola	1539.7	53 000
Most	Služba Mentor 2011 - Most	1539.8	153 000
Most	Mikročipy na jízdní kola	1539.9	0
Celkem			1 016 000
Celkem kraj			2 480 000

Moravskoslezský kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Český Těšín	Systém včasné intervence I - INVESTICE	1526.1	379 000
Český Těšín	Systém včasné intervence II	1526.2	102 000
Celkem			481 000
Frýdek - Místek	Systém včasné intervence - Integrace aplikace SVI se spisovou službou - INVSETICE	1527.1	108 000
Frýdek - Místek	Motivačně vzdělávací letní tábor pro děti	1527.2	88 000
Frýdek - Místek	Motivační program "Je to Tvoje šance"	1527.3	36 000
Frýdek - Místek	Prorok	1527.4	25 000
Frýdek - Místek	Krok k zaměstnání	1527.5	0
Frýdek - Místek	Zvyšování finanční gramotnosti	1527.6	0
Frýdek - Místek	Umění stárnout	1527.7	0
Frýdek - Místek	BESEDA (BEZpečí SENiorů DOprava Alkohol)	1527.8	0
Frýdek - Místek	"Máš právo..."	1527.9	0
Celkem			257 000
Havířov	Sociálně psychologický výcvik pro rodiče s dětmi	1528.1	85 000
Havířov	Asistent prevence kriminality	1528.2	260 000
Celkem			345 000
Karviná	Asistenti prevence kriminality	1533.1	577 000
Karviná	Prevence kyberšikany	1533.2	83 000
Karviná	Volnočasové aktivity	1533.3	146 000
Celkem			806 000
Nový Jičín	Tábor pro děti ze znevýhodněného sociálního prostředí	1540.1	111 000
Nový Jičín	Jak na dluhy	1540.2	72 000
Nový Jičín	Odborná příprava strážníků MP	1540.3	53 000
Celkem			236 000
Opava	Vzdělávání strážníků	1542.1	68 000
Opava	Prevence recidivy trestných činů	1542.2	68 000
Celkem			136 000
Orlová	Bezpečný dům - DOUBRAVAN II. - INVESTICE	1543.1	250 000
Orlová	Opět si rozumíme 2	1543.2	94 000
Orlová	Mít kam jít	1543.3	51 000
Orlová	Kurz právního minima a základů sebeobranu	1543.4	11 000

Orlová	Informační brožura pro základní školy	1543.5	29 000
Orlová	Prázdninová mozaika	1543.6	50 000
Celkem			485 000
Ostrava	Rozvoj systému včasné intervence	1544.1	198 000
Ostrava	Druhá šance	1544.10	131 000
Ostrava	Úsvit - Asistent prevence kriminality	1544.2	600 000
Ostrava	Úsvit - mobilní kamerový systém - INVESTICE	1544.3	372 000
Ostrava	Služba mentor pro romské klienty v Ostravě	1544.4	318 000
Ostrava	SOVA	1544.5	162 000
Ostrava	Terénní pracovník pro oblast Jílová	1544.6	0
Ostrava	E-bezpečí pro Ostravu	1544.7	150 000
Ostrava	Bezpečnější Ostrava	1544.8	0
Ostrava	Týdny prevence se seniory	1544.9	0
Celkem			1 931 000
Třinec	Komunitní centrum "Most přátelství"	1551.1	337 000
Třinec	Propojení aplikace SVI se spisovou službou, Třinec - INVESTICE	1551.2	108 000
Celkem			445 000
Celkem kraj			5 122 000

Liberecký kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Jablonec n. N.	Integrace aplikace SVI se spisovou službou	1532.1	108 000
Jablonec n. N.	Stáří bez rizik 3	1532.2	49 000
Jablonec n. N.	Informační portál - Bezpečný Jablonec	1532.3	0
Jablonec n. N.	Výchovně vzdělávací pobytový tábor	1532.4	50 000
Celkem			207 000
Liberec	Rozšíření MKDS - II. etapa - INVESTICE	1522.1	423 000
Celkem			423 000
Celkem kraj			630 000

Středočeský kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Kladno	Bezpečný extrém	1534.1	30 000
Kladno	PC a fotopasti	1534.2	0
Kladno	Asistent prevence kriminality	1534.3	75 000
Kladno	Svítání	1534.4	66 000
Celkem			171 000
Kolín	Rozšíření kamerového systému - INVESTICE	1535.1	500 000
Kolín	Vybavení pro freestyle sporty - INVESTICE	1535.2	500 000
Kolín	Informační kampaň bezpečný Kolín III.	1535.3	80 000
Kolín	Komparace a zefektivnění kamerových systémů - INVESTICE	1535.4	300 000

Celkem			1 380 000
Mladá Boleslav	Bezpečný "Internet"	1538.1	90 000
Mladá Boleslav	Spoty pro prevenci kriminality	1538.2	63 000
Celkem			153 000
Příbram	Osvětlení rizikových míst - INVESTICE	1548.1	280 000
Příbram	Bezpečný domov - senioři	1548.2	81 000
Příbram	Podpora vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí - DOUČKO	1548.3	76 000
Příbram	Jak řešit dluhy	1548.4	120 000
Příbram	Rizika virtuální komunikace	1548.5	21 000
Celkem			578 000
Celkem kraj			2 282 000

Karlovarský kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Karlovy Vary	Rozšíření MKDS o jeden kamerový bod - MČ Stará Role - INVESTICE	1521.1	500 000
Karlovy Vary	Senior akademie	1521.2	29 000
Karlovy Vary	Terapeutický pobyt pro děti v SVI	1521.3	35 000
Celkem			564 000
Celkem kraj			564 000

Jihomoravský kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Brno	Systém včasné intervence II.	1519.1	232 000
Brno	Bezpečně na internetu - kyberšikana	1519.2	120 000
Brno	Sociální asistent volnočasových aktivit	1519.3	75 000
Brno	Psychosociální pomoc obětem sexuálního násilí	1519.4	25 000
Brno	Pojďte za mnou, já to tady znám	1519.5	25 000
Celkem			477 000
Hodonín	Technické vybavení k SVI	1529.1	37 000
Hodonín	Dovybavení výslechové místnosti	1529.2	35 000
Celkem			72 000
Znojmo	Kurzy sebeobrany pro dívky a seniory	1555.1	70 000
Celkem			70 000
Celkem kraj			619 000

Plzeňský kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Plzeň	Odborná profesní příprava strážníků MP	1536.1	113 000

Plzeň	Sebezkušenostní trénink	1536.2	59 000
Plzeň	Nízkoprahové komunitní centrum Atom	1536.3	75 000
Plzeň	Nasvícení (zabezpečení) lanového centra Škoda-park - INVESTICE	1536.4	0
Plzeň	Středisko inkluzivních služeb (SIS) a Probační program - Učební program mladiství	1536.5	0
Plzeň	Rozšíření kamerového systému na území MO Plzeň 1 - INVESTICE	1536.6	750 000
Plzeň	Rekonstrukce dětského hřiště v Zelenohorské ulici - INVESTICE	1536.7	0
Celkem			997 000
Celkem kraj			997 000

Jihočeský kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
České Budějovice	Systém včasné intervence České Budějovice A. Investiční část - INVESTICE	1525.1	1 269 000
České Budějovice	Systém včasné intervence České Budějovice	1525.2	171 000
Celkem			1 440 000
Písek	MKMS - propojení PČR, rok 2011 - INVESTICE	1546.1	320 000
Písek	Odborná profesní příprava strážníků MP	1546.2	42 000
Celkem			362 000
Celkem kraj			1 802 000

Olomoucký kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Olomouc	Snižování společenského napětí v souvislosti s bezdomovectvím v Olomouci	1541.1	46 000
Olomouc	Terénní programy Olomouc - Terénní práce s dětmi a mládeží	1541.10	0
Olomouc	NZDM KudyKam - Romanodrom	1541.11	30 000
Olomouc	Bezpečnostní stojany na kola	1541.12	79 000
Olomouc	RESPIRE - probační a resocializační program	1541.2	0
Olomouc	Pomoc s dluhy	1541.3	60 000
Olomouc	MKDS MPO - zabezpečovací a vyhodnocovací soubory - zajištění technického zařízení - INVESTICE	1541.4	120 000
Olomouc	Komunitní centrum Olomouc 2011	1541.5	114 000
Olomouc	E-bezpečí pro Olomouc 2011	1541.6	65 000
Olomouc	Mobilní kamerový systém Městské policie Olomouc	1541.7	0
Olomouc	Vytváření sítě navazujících sociálních aktivit na	1541.8	9 000

	Systém včasné intervence		
Olomouc	Dětský letní tábor	1541.9	63 000
Celkem			586 000
Prostějov	Zkvalitnění a rozšíření videozáznamu MKDS - INVESTICE	1547.1	450 000
Prostějov	Letní dětský tábor	1547.2	95 000
Prostějov	Dovybavení informačního střediska	1547.3	0
Prostějov	Víkendové výlety	1547.4	46 000
Prostějov	Projekt komplexního vzdělávání strážníků MP	1547.5	53 000
Prostějov	Bezpečně ve městě-infoprojekt	1547.6	0
Celkem			644 000
Prerov	Výslechová místnost	1524.1	270 000
Prerov	Společný krok	1524.2	0
Prerov	Včasná intervence v rizikových skupinách	1524.3	58 000
Prerov	Kamera s příslušenstvím včetně kabeláže - INVESTICE	1524.4	180 000
Celkem			508 000
Šumperk	KLUBÍK	1549.1	46 000
Šumperk	Vzdělávací a výchovný program „Právo pro každý den“	1549.2	43 000
Šumperk	Individuální práce s dětmi a mládeží v rámci prevence rizikového chování	1549.3	100 000
Šumperk	Víkendové a prázdninové pobyty	1549.4	200 000
Šumperk	Bezpečně okolo „PĚTKY“	1549.5	60 000
Šumperk	Prevence kriminality v Nízkoprahovém klubu pro děti a mládež Rachot	1549.6	0
Šumperk	Preventivně informační servis pro občany	1549.7	0
Celkem			449 000
Celkem kraj			2 187 000

Královehradecký kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Hradec Králové	Specializovaný tým SVI na řešení rizikových jevů ve třídách	1530.1	210 000
Hradec Králové	Resocializace delikventních dětí	1530.2	80 000
Hradec Králové	Mediačně - vyjednávací práce s rodinami zasaženými agresí	1530.3	70 000
Hradec Králové	Systémová strukturální agrese	1530.4	0
Celkem			360 000
Celkem kraj			360 000

Pardubický kraj

Město	Název projektu	Č.	Dotace
-------	----------------	----	--------

		proj.	
Pardubice	Community policing v práci MP Pardubice - policejní obvod č. 4, třetí fáze projektu	1545.1	155 000
Pardubice	Preventivní aktivity v Multikulturním centru Pardubice	1545.2	100 000
Pardubice	Vzdělávání a zvyšování kompetencí pedagogických a sociálních pracovníků u rizikové mládeže	1545.3	60 000
Pardubice	Dluhové poradenství a vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti	1545.4	54 000
Celkem			369 000
Celkem kraj			369 000

Kraj Vysočina

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Třebíč	Poradenství a letní dílny pro děti a mladistvé ohrožené rizikovým chováním.	1550.1	64 000
Třebíč	Integrace aplikace SVI se spisovou službou - INVESTICE	1550.2	108 000
Celkem			172 000
Celkem kraj			172 000

Zlínský kraj

Město	Název projektu	Č. proj.	Dotace
Uherské Hradiště	E-analýza bezpečnosti	1523.1	180 000
Uherské Hradiště	Kurz základů sebeobrany	1523.2	55 000
Uherské Hradiště	Ochrana před alkoholismem	1523.3	0
Celkem			235 000
Valašské Meziříčí	Fenomén bezdomovectví aneb jak se žije lidem bez domova	1552.1	0
Valašské Meziříčí	60 a víc neznamená nic	1552.2	0
Valašské Meziříčí	Evropský dům her	1552.3	0
Valašské Meziříčí	Škola streetdance, dýdžejingu a hudební dílna	1552.4	86 000
Valašské Meziříčí	Valcha fest	1552.5	0
Valašské Meziříčí	Tančím a cvičím, abych žil	1552.6	82 000
Celkem			168 000
Vsetín	Dluhy - co s tím?	1553.1	50 000
Vsetín	Šance ke změně	1553.2	0
Vsetín	Virtuální realita - kyberšikana	1553.3	30 000
Vsetín	Cesty k bezpečí	1553.4	126 000
Celkem			206 000
Zlín	Oplocení rizikového místa - INVESTICE	1554.1	221 000
Zlín	Řetízek	1554.2	30 000
Zlín	Nechci být obětí	1554.3	13 000

Celkem			264 000
Celkem kraj			873 000

Celkem			18 457 000
---------------	--	--	-------------------